

kořenovník

soupis eldarských
etymologických
kořenů

yávië 2011

quenyalambë

KOŘENOVNÍK

SOUPIS ELDARSKÝCH ETYMOLOGICKÝCH KOŘENŮ

Podle knih a jazykovědných textů J. R. R. Tolkiena
s využitím sekundárních pramenů z oboru
eldarské jazykovědy

sepsal Quen

Yávië 2011

Předmluva

Kořenovník je přehledem etymologických kořenů (někdy méně vhodně zvaných kmeny), z nichž se odvozují slova ve všech eldarských jazycích. Koncept kořenů bych označil za základní prvek Tolkienova komplexního přístupu k elfím jazykům, neboť tyto jazyky sjednocuje a dává jim diachronní (časový, vývojový) rozměr.

Z vnitřního pohledu reprezentují kořeny představu elfích jazykovědců o vývoji jejich vlastních jazyků. Kořeny nejsou samy o sobě slovy, jsou však patrně velmi blízko slovům nejstarších elfích jazyků – prvotní elfštiny a obecné eldarštiny. Mají poměrně pevnou strukturu a inventář hláskových prvků. Postupy, jakými se z nich odvozovala slova, jsou vcelku dobře známy.

Při psaní Kořenovníku jsem využíval Tolkienovy texty ze všech období tvorby. Některé údaje prošly úpravami – jedná se zejména o kořeny ze starého Qenya Lexiconu, které jsem upravil, aby zapadaly do nové struktury kořenů a aby z nich bylo možno dále odvozovat. Homonymní kořeny vypisuji bez omezení a odlišuji je číslicemi. Hojně vyznačuji vztahy mezi kořeny.

Kořenovník má dokumentovat Tolkienovo jazykové dílo z jiného pohledu než slovníky (které zobrazují obvykle jen „povrch“). Má sloužit jako pomůcka pro odvozování quenijských slov: umožňuje totiž využití znalostí kořenů tam, kde znalost hotových slov chybí. Kořenovník je i doplněním Slovníku – skrze kořeny může uživatel získat představu o hlubších souvislostech slov.

V předkládané podobě je Kořenovník kompletní a bude procházet jen menšími úpravami, jejichž vhodnost se ukazuje při psaní Slovníku. Rovněž budou přidávány nově získané informace. Máte-li k textu nějaké poznámky, náměty či námitky, potěší mě, když mi napíšete.

autor

Stavba kořenů

Eldarský etymologický kořen se skládá z prvků souhláskových, mezi nimiž se nachází shodné prvky samohláskové. Souhláskovým prvkem může být

- souhláska zapisovaná jedním písmenem – T, K apod.,
- souhláska přídechová vyznačená písmenem H – TH, PH, KH,
- dvojice souhlásek vzniklá zesílením – D ◀ ND, L ◀ GL aj.,
- na začátku kořene kombinace s a jiné souhlásky – ST, SK apod.,
- kombinace výše vypsaneho s polosamohláskou – KJ, KHJ, KW apod.

Zvláštním případem je quenijský určitý člen *i*, v němž nelze nalézt žádný kořen se souhláskou, a záporný prvek *u-/ú-*, který též podle pozdějších zdrojů ani v nejstarší fázi jazyka neměl souhlásku.

Použitelné samohlásky jsou stejné jako v quenijštině, tj. I, E, A, O, U. Kořeny z Qenya Lexiconu mohou mít místo samohlásky slabikotvornou souhlásku (L, N, R, S), ale takovéto kořeny se později nevyskytují a lze je upravit na tvary v obvyklém uspořádání.

Podle počtu souhláskových prvků se rozeznávají kořeny

- jednosouhláskové – např. EL, LU,
- dvojsouhláskové – TEŇ, KHIL, SKWAR,
- trojsouhláskové – GALAD, STALAG.

V některých případech vznikl dvojsouhláskový kořen rozšířením (prodloužením) jednosouhláskového; a podobně v některých trojsouhláskových kořenech rozeznáváme původní dvojsouhláskový tvar. Znáмым příkladem je KWEN „elf“ a KWET „mluvit“ od KWE, nejstaršího slovního základu pro označení vokální řeči. Delší než trojsouhláskové kořeny se nevyskytují, a to ani mezi kořeny vzniklými rozšířením jiných kořenů.

Samohláska, která vyplňuje souhláskovou „kostru“ kořene, se označuje jako kořenová samohláska aneb *sundóma*. V základním tvaru stojí mezi všemi souhláskovými prvky kořene a může se psát i na konec jako tzv. samohláskové rozšíření (*ómataina*), aniž by se cokoli měnilo. Není tak žádného rozdílu např. mezi psaním KHIL a KHILI.

Kořenová samohláska na začátku kořene se nazývá augment. Položením *sundómy* na začátek kořene vznikl např. kořen ANAR „Slunce“ od NAR¹ „plamen, oheň“.

U jednosouhláskových kořenů je volnost umístění samohlásky omezena: jeden z výskytů *sundómy* může být pevný. Jsou tak kořeny s pevnou samohláskou

- počáteční – ES „jmenovat“, ET „ven, vně“,
- koncovou – SI „toto, zde, nyní“, JU „dva, oba“,
- žádnou – AN² \ NA² „být“, IM¹ \ MI „v, uvnitř, dovnitř“.

Při nedodržení pevné samohlásky změním význam kořene (např. ES/SE) nebo dostaneme kořen, který neexistuje, či jeho význam neznáme (JU/*UJ). Pevná samohláska nemůže být v zápisu vynechána. U kořenů bez pevné samohlásky je při změně umístění samohlásky výsledkem variace zpravidla s malým nebo žádným významovým posunem (IM¹ \ MI).

Vyskytují se kořeny zakončené samohláskou *u*, aniž by to byla kořenová samohláska. Tato samohláska se v Kořenovníku narozdíl od běžné *ómatainy* zapisuje. Je možné, že by záměna zápisu *u* a *w* (např. NIKW/*NIKU) nebyla chybou, třebaže *u* je prvkem samohláskovým, a *w* souhláskovým.

Vysvětlivky ke Kořenovníku

Heslo v Kořenovníku začíná etymologickým kořenem sázeným tučně a kapitálkami. Stejně znějící kořeny jsou odlišeny číslicemi v horním indexu (např. **3OR¹**, **3OR²**). Symbol « značí úpravu provedenou někým jiným než Tolkienem; následuje původní, doložená podoba. To se týká zejména mých úprav slov z QL. Přízvuk u kořenů vyznačen není. Rovněž není vyznačena délka samohlásek, třebaže ji Tolkien u některých kořenů psal.

Má-li kořen více významů, aniž by bylo třeba jej dělit na více kořenů homonymních, jsou tyto vyznačeny tučným římským číslem (I., II. atd.). V hranatých závorkách je vypsán odkaz na zdroj. Zkratky zdrojů jsou vysvětleny v tabulce dále. Vypsány jsou nejvýše tři nejdůležitější zdroje.

Objevuje-li se u odkazu na zdroj hvězdička *, znamená to dotvoření ne zcela doloženého kořene. Správně by patřila před kořen samotný, ale to by rušilo zarovnání. Za zdrojem mohou být uvedeny informace o souvisejících kořenech, viz níže.

Následuje vysvětlení významu kořene. Pokud se jedná o jeho přímý překlad, slova jsou uzavřena v uvozovkách. Hvězdička před překladem opět značí údaj, který není Tolkienem přímo uveden. Význam kořene chybí, pokud jej z odvozených slov nelze s přiměřenou jistotou ani odhadnout – pak jsou přeložena až odvozená slova. Rovněž není psán u některých rozšíření kořenů při zachování významu.

Za dvojtečkou jsou psána kurzívou quenijská slova. Zkratka *Tel.* značí, že od kořene jsou známa pouze slova v telerijské jazykové větvi. Za odvozenými slovy jsou uvedeny odkazy na související kořeny – vysvětlení symbolů je uvedeno níže. Heslo je zakončeno komentářem odděleným značkou *⌋*.

Značky souvislostí kořenů

- > vytvořeno augmentem (sundómou v předponě) z následujícího
- < odtud vytvořeno augmentem následující
- ▷ vytvořeno rozšířením z následujícího
- ◁ odtud vytvořeno rozšířením následující
- ▶ vytvořeno zesílením (antoryamě) z následujícího
- ◀ odtud vytvořeno rozšířením následující
- ∫ reverzace (otočení) jednosouhláskového kořene
- & splynutí kořenů v odvozených slovech, ovlivňování významů
- následuje odkaz na kořen, který je či by mohl být příbuzný hláskovou variací
- ◇ následuje odkaz na kořen stejného nebo podobného významu
- × následuje odkaz na kořen opačného významu

Odkazy na zdroje

Zdroje jsou vypsané zkratkou, číslo strany se neuvádí. Není tedy možno podle odkazu rychle vyhledat původní údaj; účelem uvádění zdrojů je spíše poskytnout informaci o období vzniku a charakteru zdroje, z něhož výraz pochází.

Primární zdroje

Et	The Etymologies (1936–38), obsaženo v LR
GL	The Gnomish Lexicon (kolem 1917), vyšlo v r. 1995 jako PE11
LotR	The Lord of the Rings – Pán prstenů, 1. vyd. 1954, 2. vyd. 1966
LR	The Lost Road and Other Writings (texty z 2. pol. 30. let), HoME V., vyd. 1987
MC	The Monsters and the Critics – Netvoři a kritikové, báseň Markirya z konce 60. let, vyd. 1983
MR	Morgoth's Ring (kolem r. 1960), HoME X., vyd. 1993
PE	Parma Eldalamberon, periodikum: PE11–16 obsahují starší texty (do konce 30. let), PE17 současná s Pánem prstenů
PM	Peoples of Middle-earth (konec 60. let), HoME XII., vyd. 1996
QL	The Qenya Lexicon (1915–1920), vyšlo v r. 1998 jako PE12
S	The Silmarillion – Silmarillion, vyd. 1977
UT	Unfinished Tales of Númenor and Middle-earth – Nedokončené příběhy Númenoru a Středozemě (50. a 60. léta), vyd. 1980
VT	Vinyar Tengwar, periodikum: většinou 50. a 60. léta; VT45, 46 obsahují dodatky a opravy k Et, VT27, 28, 36, 40 staré písemnosti
WJ	The War of the Jewels (zejm. text Quendi and Eldar, 1959–60), HoME XI., vyd. 1994

Zdroje nedoložených slov

HKF	Helge Kåre Fauskanger, http://folk.uib.no/hnohf
LF	Laisi Finwen, http://laisifinwen.wz.cz
PPQ	Parma Penyanë Quettaron, http://www.elvish.org/gwaith/ppq.htm
Q	Quenduluin, http://quenyalambe.bluefile.cz

Příklady

Uvedme pro příklad skupinu hesel z Kořenovníku:

LAW⁴ [QL, PE17] „(rostlinný) život“: *laucë, laucien, löa, loitë* ◁ LAWAR ◊ LAJ ◊ GAL⁴, KEW², KOJ, TUJ

LAWAR [PE17, Et] ▷ LAW⁴ „zlato, zlaté světlo“: *laurë, laurëa, lávar, löar* ◀ GLAWAR ◊ KUL, MALAT } Pův. zřejmě označoval květy jasných barev, zejm. zlaté, snad konkrétně Laurelinu – taková je souvislost s LAW⁴.

GLAWAR [Et] ► LAWAR *„zlato, zlaté světlo“: *Tel.*

Budiž vysvětleno, jaké informace tyto položky poskytují. Uvádí se kořen LAW, který je znám z Qenya Lexiconu a Parmy Eldalamberon sedmnácté; je přeložen jako „(rostlinný) život“. Jelikož je znám ještě jeden kořen stejného znění, značí se tento číslicí 1 v horním indexu.

V quenijštině se kořen projevuje ve slovech *laucë, laucien, löa, loitë*. Tento dvousohláskový kořen má trojsohláskové rozšíření LAWAR. Je znám kořen LAJ, u něž kvůli hláskové i významové podobnosti je možné, že je s LAW⁴ příbuzný. Kořeny podobného významu zahrnují GAL⁴, KEW², KOJ a TUJ.

Kořen LAWAR je doložen v PE17 a v Etymologiích. Jedná se o rozšíření kořene LAW⁴. Význam kořene je „zlato, zlaté světlo“ a v quenijštině se projevuje ve slovech *laurë, laurëa, lávar, löar*. Je zaznamenána zesílená podoba kořene GLAWAR. Podobný význam mají kořeny KUL a MALAT. U hesla je komentář, který vysvětluje významovou souvislost s LAW⁴.

Kořen GLAWAR je uveden v Etymologiích, vznikl zesílením počáteční souhlásky kořene LAWAR. Význam je nejspíše „zlato, zlaté světlo“ – tedy jedná o čistě hláskovou variaci, změně významu nic nenasvědčuje. Z této podoby kořene se odvozovalo jen v telerijských jazycích.

A

- AB** [W], PE17, Et] ∫ BA záporný kořen používaný k vyjádření vůle, tj. odmítnutí či zákazu, nikoli k popření faktů: *avá, áva, ava-* (*avaquetima*), *Avari* ∫ AL², UG¹, UM¹
- AD¹** [PE17, VT49] „u, vedle, mimo“: *ar, ara* ∫ Jiné zdroje mají AS² a AR³, patrně se má jednat o tentýž slovtvorný základ.
- AD²** [Et] „vchod, brána“: *ando, andon* ∫ PHEN ∫ PE17 odvozuje tato slova od AN¹.
- AJ¹** [PE17, QL] „uctívat, vážít si“: *airë, airëa, aiya* ∫ AJAN × KHU ∫ Jiné zdroje odvozují od GAJ¹, GAJAS¹.
- AJ²** [Et, PE17]: *ailin* „jezero“ ∫ AJAR ∫ LIN², LON²
- AJAK** [Et] „ostrý, špičatý“: *aica, aico, aiqua, aiquairë, aiquassë* ∫ NAS
- AJAR** [Et, PE17] ∫ AJ² „moře“: *airë, Alatairë, éar* ∫ Jiné prameny odvozují stejné výrazy pro „moře“ od kořene GAJAR.
- AJAN** [PE17, WJ] ∫ AJ¹ „uctívat“, [Et] ∫ JAN² „posvátný“: *aina, ainas, Aini, ainima, Ainu, áyan* ∫ GAJAS¹ ∫ Založeno na jméně *Ainu*, převzatém z valarštiny.
- AK¹** [Et] „úzký, sevřený“: *arca, axa* ∫ NAKH × LAD¹, PAL
- AK²** [PE17] *, „vrátit, oplatit (nepřátelskou akcí)“: *Tel.* ∫ AT² & OK
- AKAL** ∫ AKLA-R [Et] ∫ KAL: *alca* „paprsek světla“
- AKALAR** ∫ AKLA-R [Et] ∫ AKAL ∫ KALAR: *alcar, alcarë, alcarin, alcarinqua*
- AKAS** [PE17] „hřeben, krk, vaz“: *acas, axë* ∫ LAG²
- AL¹** [PE17] „dobrý, požehnaný, zdravý, šťastný“: *alima, alla, almë, alya* ∫ MAN¹ × OK ∫ Na AL¹ byl patrně přepsán kořen GAL¹ ve svém druhém významu.
- AL²** [VT42, PE17] ∫ LA záporný kořen: *ala-* (*alasila*) ∫ AB, UG¹, UM¹ ∫ V určité fázi Tolkien tento kořen kvůli shodě s AL¹ zamítal.
- ALAB** [PE17] „jilm“: *alalvëa, alvë* ∫ LALAM
- ALAK** [Et] ∫ LAK¹ „spěch“: *alaco, alarca, alqua* ∫ GOR, RIP¹
- ALAT** [Et] „velký, rozlehlý“: *alat-* (*Alatairë*), *alta* ∫ BELEK, DAJ², KHAW¹ × TIT
- ALU** [QL] „čistit“: *alu, allu-, allumë, alluva* ∫ POJ, SOW
- AM¹** [Et, QL] „matka“: *amil, ammë* ∫ EM², MAM × AT¹
- AM²** [Et, QL] „nahore, nahoru“, [PE17] „stoupat“; komparativní kořen, „vzrůst, přírůstek“: *am-* (*amorta-*), *amba, ambë, ambaron, ambon* ∫ OR × UN
- AMAN** [PE17] ∫ MAN¹ „dobrý (morálně), posvátný, blažený, prostý zla“: *aman, Aman*
- AN¹** [PE17, Et] ∫ NA¹ „k, směrem k“, allativní prvek, [QL] „dát, poslat“: *an, ana, ana-* (*anatarwesta*), *ando, anna, anta, anta-, antë, anto* ∫ ANAD ∫ ZAN²
- AN²** [Et] ∫ NA² „být“: *ane-, anwa* ∫ PE17 existenci této varianty popírá.
- ANAD** [Et, PE17] ∫ AN¹ „dlouhý“: *anda, andatehta, andavë* ∫ TAJ × STIN
- ANAK** [Et] ∫ NAK: *anca* „čelist“
- ANAR** [Et, PE17] ∫ NAR¹ „Slunce“: *Anar* ∫ AS¹
- AÑG** [Et, PM, QL] „železo“: *anga, angaina, Angamando* ∫ GEREN, JEREN
- AÑGU** [Et] „had“: *ango, angulócë* ∫ LEWEK, LOK
- AP¹** [VT44] ∫ PA¹ „dotýkat se (o kontaktu předmětů, zejm. na svislé ploše)“: *ap-, apa, appa-* ∫ TAÑG², TEN¹
- AP²** [VT44*] ∫ PA² časově „po“, ukazatel budoucnosti: *apa, apa-* (*Apanónar*), *apo* ∫ EP
- AP³** [Et]: *apsa* „vařené jídlo, maso“ ∫ MBAS
- AR¹** [PE17, PM, S] „dobrý, vynikající; vznešený, královský“: *ar-* (*arquen*), *arya* ∫ ARAN, ARAT ∫ TAŽ
- AR²** [Et] „den“: *ára arë, arië, Arien, arin, arinya, arya* × DOŽ ∫ Podle všeho Tolkien tento kořen později změnil na AS¹.
- AR³** [Et, S] „vedle, mimo, vně“: *ar, ara* ∫ Srv. AD¹ a AS² z pozdějších zdrojů.
- ARAN** [PE17] ∫ AR¹ „vznešený“: *aran, aranel, aranië, Aranwë* ∫ Jiný původ „královských“ slov naznačuje kořen GAR.
- ARAT** [PM, PE17, S] ∫ AR¹ ∫ RAT: *arata, Aratar, aráto, arta-* (*Artaher*)
- AS¹** [PE17] „teplo, zejm. sluneční“: *árë, arma, asta-* ∫ ANAR, LAW² ∫ Tento kořen patrně nahradil starší AR².
- AS²** [VT47] „vedle, mimo“: *ar, ar-* (*armaro*), *asa-* (*asambaro*) ∫ Jiné zdroje mají AD¹ a AR³.
- ASAT** [Et]: *asto* „prach“
- AT¹** [Et] „otec“: *atar, atfo* ∫ TAT¹ × AM¹
- AT²** I. [Et, PE17] „znovu, zpět“: *at-, ata* ∫ AK² ∫ EN¹; II. [VT42, QL] „dva, dvojitý“: *ata-* (*ataformaitë*), *atwa, -t* ∫ ATAN, ATAT ∫ TAT² ∫ JU
- ATAN** [WJ*] ∫ AT²: *Atani* „Lidé, Druhý lid“
- ATAT** [VT42, Et] ∫ AT² ∫ TAT²: *atatyá, atta, attëa* ∫ Tento tvar kořene vznikl zdvojením původního AT² za účelem zesílení duálního významu.
- ATH** [PE17] „pomáhat, ulehčovat, uzdravovat“: *asa-* (*asalasta*), *asëa, asië, asya-* ∫ RED²
- AW¹** [WJ] ∫ WA² kořen pro vyjádření pohybu pryč z pohledu věci, osoby či místa, jež se opouští, [Et] „pryč, ven, mimo“, [PE17] „jít, odejít, pominout“: *au-* (*aucir-*), *Aureldi, auta-, ava, ava-* (*avanótë*), *öa, öar, vanwa* ∫ ZO, ET ∫ Etymologie tvoří slovo *vanwa* z kořene WAN².
- AW²** [QL] *, „bohatství“: *ausië, autë* × OJ²

B

- BA** [W], PE17] ∫ AB starý záporný kořen, zvolání „ne“: *vá* ∫ GU, LA, MU
- BAD** [Et] „soudit“: *Tel.* ∫ MBAD ∫ NAM
- BAL** [PE17, Et] „mocný, silný“: *val-, Valar, Valatári, Valinor, valya* ∫ BEL ∫ Zpravidla s významem božské moci – avšak nevztahuje se k Jedinému, nýbrž zásadně k Mocnostem vstoupivším do stvořené Ardy.
- BALAD** ∫ VLŘĚJ [QL] *, „cenný, důležitý“: *valda, valdëa* ∫ BILID
- BAN** [PE17, Et] „krása (pramenící z bezchybnosti, neposkovrněnosti)“: *úvano, úvanimo, Vána, vanë, vanima, Vanimor, vanya* ∫ MAN¹ ∫ V odvozených slovech v quen. splývalo s kořenem WAN¹.

BAR [Et] pův. patrně „zvednout, vyvýšit“, později „zachránit, dát do bezpečí“: *varna, varnassë, varya-* ◊ **BARAD**, **BARATH** ◊ **REK**

BARAD [PE17, Et] ▷ **BAR** vyjadřuje velkou výšku spojenou se silou, velikostí, majestátností: *varanda, Varda* ◊ **BARATH** ◊ **RAT**¹, **TA3** } V QL uvedeno jako **VĚDR**.

BARAN [Et] *„hnědý“: *varnë* ◊ **RUS**⁴

BARAS [Et] *„žhavý“: *Tel.* ◊ **RUN**²

BARATH [PE17, Et] ▷ **BAR**: *Tel.* ◊ **BARAD**

BAT [Et] „šlapat, kráčet“: *vanta, vanta-* ◊ **RAT**²

BE ◊ **VĪ**, **VĪI** [QL*] „jako“: *elvëa, sívë, vë, věalta-* ◊ **IM**² } Není jisté, zda by nemělo být spíše **WE**; ale patří-li sem *sind. ben* „podle“, je staroeldarský tvar **BE** pravděpodobnější.

BEL [Et, PE17] „silný, velký“: *Tel.* ◊ **BELEK** ◊ **BAL** ◊ **POLOD**, **TULUK**

BELEK [Et] ▷ **BEL** *„velký, mocný“: *Tel.* ◊ **MBELEK** ◊ **ALAT**, **TUR** } Dle Etymologií se v *quen.* nevyskytuje, ale **QL** uvádí výrazy, jež by sem mohly patřit: *velicë, velitya-, velicë*. Původ hlásky *i* v jejich kořeni je však nejasný.

BEN [Et] „kout, roh“: *Tel.*

BER [Et] „statečný“: *verië, verya, verya-* ◊ **KAN**², **STALAG**

BEREK [Et] *„divoký, náhlý“: *verca* ◊ **RAB**⁴

BERETH [Et] *„buk“: *Tel.* ◊ **PHER**⁴

BES [Et] „oženit se, vdát se“: *venno, veru, vessë, vesta, vesta-, vestalë* } Viz též pozn. ke kořeni **WED**. **QL** uvádí ve tvaru **VEŘE**.

BEW [Et] „následovat, sloužit“: *Tel.* ◊ **DEW**¹ ◊ **NDUR**

BILID ◊ **VLĚĹ** [QL] *„cenný, důležitý“: *vilda-, vildima* ◊ **BALAD** ◊ **MIR**⁴

BOR [Et, QL] „vytrvat“: *vórëa, vórima, voro* ◊ **BORON** ◊ **OJ**⁴, **STEL** × **WAR**

BORON [Et] ▷ **BOR**: *voronda, voronwa, voronwië* ◊ **SATAR**

BUD [Et] „vyčnívat“ ◊ **MBUD**

DEM [Et] „smutný, pochmurný“: *Tel.* ◊ **DOM** × **MBER**

DEN⁴ [WJ] „štíhlý (ale silný), ohebný“: *Lenwë* ◊ **NIN**⁴, **THAR**²

DEN² [Et] „díra, mezera, průchod“: *Tel.*

DER⁴ [Et] „dospělý muž“ (jakékoli mluvící rasy): *ner* ◊ **NDER** ◊ **ZAN**⁴ } Odvozené slovo má *n* jednak přichýlením k **NI**⁴, **NIS**, jednak vlivem zesíleného **NDER**. Pozdější zdroj odvozuje od **NER**.

DER² [PE17] „obtížný“: *Tel.* ◊ **GUR**, **SRAG**

DEW⁴ [VT45] „následovat“ ◊ **NDEW** ◊ **BEW** ◊ **KHIL**

DEW² [PE17] „chybovat, minout, nedosáhnout cíle“: *Tel.* ◊ **LOJ**⁴

DIL [Et] „ucpat, zaplnit díru“: *Tel.* ◊ **TAP**

DIŇG [Et, VT45] onom.: *Tel.* ◊ **TIŇG**

DIP [PE17] „slabý, ohnutý, svěšený“: *limpa* ◊ **NDIP** ◊ **KWI**

DJAK [HKF, PE14*] „obětovat“: *yac-, yangwa* ◊ **DAK**

DJEL [Et] „cítit strach a odpor, hnusit si“: *yelmë, yelta-, yelwa* ◊ **PHEW**

DO3 [Et] *„noc“: *ló, lómë (& DOM), lóna* × **AR**²

DOM [Et] „bledý, mdlý“: *lómë (& DO3), tindómë* ◊ **DEM** } Původním významem zde uvedeného *lómë* bylo „šero, soumrak“; toto však splynulo se slovem odvozeným od **DO3** „noc“. Význam kořene se zachovává ve slově *tindómë*.

DOR [WJ, PE17] „vysušený, tvrdý, tuhý, nepoddajný“: *norna, Norno* ◊ **NDOR**² ◊ **DORON** ◊ **PARAK**, **STAR**, **TARAG** } Počáteční *d-* se mění na *n* vlivem *n* v následující slabice.

DORON [Et] ▷ **DOR** „dub“: *lindornëa, norno* } **QL** odvozuje od **NOŇO**.

DUB⁴ [Et] „ležet, těžce doléhat“: *lumna, lumna-* ◊ **LUB**

DUB² [PE17] *„ohýbat“: *lúva* ◊ **NDUB** ◊ **KU3** } **VT47** odvozuje od **LU**².

DUJ [VT48, Et] „proudit, lít se; zaplavovat, máčet“: *luimë, luita-* ◊ **LOG**, **SIR**

DUL [Et] „skrývat, halit“ ◊ **NDUL**

DUN [Et] „tmavý (o barvě)“: *Tel.*

D

DA [WJ] allativní prvek: *-r (sir, tar)* ◊ **NA**⁴ × **LO**

DAB [Et] „vzdát se, ustoupit, dovolit“: *lav-* ◊ **LEK**, **WAR**

DAJ⁴ [Et] „stín“ (obyčejný, bez odkazu na tíživou temnotu): *laimë, laira, lëo* ◊ **WATH**

DAJ² [VT42] *„velký“: *Tel.* ◊ **ALAT**, **UR**² } Možná sem patří *quen. laita-* „chválit“.

DAJ³ [PE17] „hrozný, ohavný“: *Tel.* ◊ **NDAJ** ◊ **ULUG**

DAK [VT45] „zabít“ ◊ **NDAK** ◊ **DJAK**, **MAK**, **NAK**

DAL [PE17] „spodek, země“, [Et] „plochý“: *Tel.* ◊ **LAD**⁴ ◊ **PAL**

DAM [VT45] „bít“ ◊ **NDAM** ◊ **TAM**⁴ ◊ **TARAM**

DAN [WJ] „vrátit (se), vzít zpět“ ◊ **NDAN**

DAR [Et] „čekat, zůstat, zastavit se“: *Tel.* ◊ **PUT**

DARAK [Et]: *ráca „vlk“* ◊ **ŇGARAM**

DARAM [Et] „bít, sekat“: *Tel.* ◊ **TARAM**

DAT [VT48, Et] „padat (k zemi)“: *lanta, lanta-, latta* ◊ **LAT**² ◊ **TALAT**

DE [VT48, WJ] zájmený kořen 2. osoby množného čísla: *-lda, -ldë, le* ◊ **LE** ◊ **KE**⁴

DEL [WJ] „jít, putovat“: *lelta-, lelya-* ◊ **LED** } Slovo *lelya-* lze odvodit z varianty **DEL** i **LED**.

E

EK⁴ [VT48, Et, QL] „hrot, špička“: *ecco, pipinehtar* ◊ **EKET** ◊ **NEK**⁴ ◊ **EREK**, **NAS**, **TIL**⁴

EK² [VT49*] } **KE**² kořen vyjadřující možnost n. nejistotu: *ec-, *encë*

EKES [VT47] > **KES** „ostatní, jiný“: *exa, exë*

EKET ◊ **EKTI** [Et] ▷ **EK**⁴ „kopí“: *ehtë, ehtyar*

EL [WJ, PE17, Et] „hvězda“: *él, ela, élë, menel* ◊ **ELEN** } Tato skupina slov se zakládá na nejstarším slově, které u *Cuiviénenu* zaznělo. Bylo to zvolání „hle!“, jež elf vyslovil, když spatřil hvězdy. To se také uvádí jako původní význam kořene.

ELEN [WJ, PE17] ▷ **EL** „hvězda“: *elda, Eldar, elen, Elentári, elenya*

ELED [WJ, Et] > **LED** „odejít“: *Eldo* } Toto slovo je pojmenováním elfů, kteří se vydali na západní cestu; slovo *Elda* je odlišného původu a vztahuje se k „Hvězdnému lidu“, tedy ke všem elfům. V *quenijštině* se *Eldo* téměř nepoužívá a jeho význam pojmenování *Elda* převzalo.

EM¹ [PE17] „zobrazovat“: *emma, indemma, quantemma*
EM² [VT48] „matka“: *emil, emmë* ◊ AM¹
EN¹ [VT47, 48, PE17] „znovu“, pův. význam možná „stále“: *en-* (*enyalië*) ◊ ENET ◊ AT²
EN² [Et] „tam, tamhle“, v časových souvislostech ukazuje do budoucnosti: *en, enta, enwa, enyárë* ◊ TA¹ × JA²
EÑ [VT39] „být, existovat“: *Eä, ëa-, ëala, engwë* ◊ NA²
ENED [Et, PE17] > NED „střed“: *endë, Endor, enya* ◊ ENEL
ENEK [VT47, 48, Et] > NEK³ „šest“: *enenquë, enquë, enquië*
ENEL [VT47] > NEL „uprostřed, mezi“: *enel, enelmo* ◊ ENED
ENET [VT48] > EN¹: *enta, entë*
EP [VT42, 44, 49*] prostorově „před“, časově „po“: *ep(e)-* (*epessë*), *epë, epeta, epetai* ◊ AP² × NO² } Toto zdánlivé zmatení významu vychází z toho, že budoucnost je v queni-jštině „to, co máme před sebou“.
ER [VT42] „jeden, jediný“, [Et, QL] „být o samotě“: *er, erda, eressë, eressëa, erinqua, Eru, erumë, erya* ◊ MIN
ERED [Et] > RED¹: *erdë* „semeno“
EREK [Et] „trn“: *erca, erca-, ercassë* ◊ EK¹, NAS
ES [Et] „označovat, jmenovat“: *essë, esta-*
ESED [W], [Et] > SED „klid, odpočinek“: *Estë* } Třebaže v queni-jštině (narozdíl od sindarštiny) je tento rozšířený základ vyhrazen pro jméno jedné z Valier, někdy se používá místo základního SED, kterýžto svou podobou *ser-* má v češtině nešikovné asociace.
ESEK [Et] „rákost“: *escë*
ESTEL [W] > STEL: *estel* „naděje“
ET [Et, VT45, 48] „ven, vně“: *et, et-* (*etsir*), *etsë, ettelë, ettelëa* ◊ ETER ◊ AW¹, LO × MI
ETER [Et] > ET „otevřít se“: *Tel.* ◊ PAT¹ × KHOL
EW [PM] } WE² „osoba“: *Tel.*

G

GAJ¹ [PM] „úcta, bázeň“, [W] „ohromit, vyděsit“: *aica, aiyal, áya* ◊ GAJAR, GAJAS¹, GAJAS² } Jinde se jako základ uvádí AJ¹.
GAJ² [Et]: *aira* „červený, ruměný“ ◊ KARAN, ROJ², RUS⁴
GAJ³ [PE17] „zet, rozšiřovat se, otevírat se“ ◊ GAJAR ◊ ŃGAJ² ◊ GAS
GAJAR [PM] > GAJ¹, [PE17] > GAJ³ „moře“ (pův. Veliké moře): *airon, éar* } Jinde odvozováno od AJAR bez souvislosti s velikostí či hrůzou.
GAJAS¹ [PM, VT43*] > GAJ¹ „svatý, posvátný“: *aira, airë, airëa, airita-, aista* ◊ AJAN } Jinde se odvozuje od AJ¹.
GAJAS² [Et] > GAJ¹ „strach“: *aista-* ◊ RUK
GAL¹ I. [PE17] „růst (jako rostliny), vzkvétat, být silný, zdravý“, **II.** [Et] „prospívat, dařit se“: *alma, almarë, almárëa, almië, alya* ◊ GALAD, GALAS¹ ◊ LAW¹ } Druhý význam tohoto kořene a slova z Etymologií byla patrně přesunuta k AL¹.
GAL² [Et, VT45, PE17] „svítit“: *úyalë* ◊ ŃGAL ◊ GIL, KAL
GALAD [Et, UT] > GAL¹ „strom (rozložitý)“: **al, alda, Aldaron, aldëon* ◊ ORON

GALAS¹ [Et] > GAL¹ „veselit se, být šťastný“: *alassë, alassëa* ◊ MBER
GALAS² [QL*] „mramor“: *alas, alasca, alasta*
GAP [Et] „hák, dráp“: *ampa* ◊ GAT¹ ◊ REP
GAR [Et] „mít, držet, vlastnit“: *aran, arda, armar, arwa, -arwa (aldarwa), aryon* ◊ GARAT ◊ ZAR ◊ KHER } Jiná, pozdější etymologie slova *aran* je uvedena u kořene ARAN.
GARAT [Et] > GAR: *arta* „opevnění“
GAS [Et] „zet, zívát“: *assa* ◊ GAJ³, JAG
GAT¹ [Et] „chytit, zachytit“: *atsa* ◊ GAP ◊ REP
GAT² [Et] „jeskyně“: *Tel.* ◊ GATH ◊ PHELEG, ROD
GATH [Et] ◊ GAT²
GAW [Et] „vymyslet, vynalézt“: *aulë, Aulë* (lidová etymologie), *auta-* ◊ GOW
GEŃG [Et, VT45] „nemocný“: *engwa, Engwar, *yengwa* ◊ KWOL, LEW
GEREN [QL*] „železo, ocel“: *eren* ◊ JEREN ◊ AŃG
GIL [Et, PE17] „svítit (bíle n. bledě)“: *Ilma, Ilmen, tingi-lindë, tingilya* ◊ ŃGIL ◊ GAL², RIL, SIL, THIL ◊ IT¹
GIR [Et] „třást se, chvěť se“: *Tel.* ◊ KWATH, PAP
GJEL [Et] „radovat se, jásat“: *yello* ◊ MBER
GJER [Et] „opotřebovávat“: *yerna, yerya-*
GLAD [PM] > LAD² „smát se“: *Tel.*
GLAM [Et] > LAM „zvuk, hluk“: *Tel.* ◊ ŃGJALAM
GLAN [VT42] > LAN¹ „okraj, lem, hranice, mez“: *Tel.*
GLAWAR [Et] > LAWAR „zlato, zlaté světlo“: *Tel.*
GLIB [VT45] > LIB² „mast“: *Tel.*
GLIŃG [Et] > LIŃG „viset“: *Tel.*
GLIR [Et] > LIR „zpívat“: *Tel.*
GLIS [PE17] > LIS „med“
GLOS [VT42] > LOS² „bílý“: *Tel.* ◊ GOLOS
GOLOB [Et]: *olwa* „větev“ } Jinde uvedeno jako OLOB.
GOLOS [Et] > LOS² „sníh“: *olos, lossë* ◊ GLOS ◊ SRIS
GON I. [PE17] „kámen (jeden)“: **on II.* ◊ ONO [QL] „tvrď“: *onin* ◊ GONOD
GONOD [Et] > GON „kámen (materiál)“: *on, ondo, Ondolindë, onwa* ◊ SAR¹
GOR [Et] „prudkost, ukvapenost, pud“: *ormë, orna* ◊ ZOR¹, ZOR², KHOR ◊ ALAK
GOS [Et] „hrůza, děs“: *ossë, Ossë* (lidová etymologie) ◊ GOTH ◊ ŃGUR², RUK, THOS } Jiné odvození viz os².
GOTH [Et] ◊ GOS
GOW [Et] „vymyslet, vynalézt“ ◊ GAW
GRAW [VT47]: *röa* „pes“ ◊ SAW²
GROJ [Et] > ROJ² „červený, zrzavý“: *Tel.*
GRON [PE17] > RON² „pevný, hmotný“: *Tel.*
GROT [W] > ROT „kopat tunel, hloubit“: *Tel.*
GRUD [VT45] > RUD „kyj“: *Tel.*
GRUK [W] > RUK „strach“: *Tel.*
GU [Et] } UG¹ záporný kořen, často se zlými souvislostmi: *u-, ú-* (*úvanimor*) ◊ U ◊ BA, LA, MU } Pozdější zdroje mají záporný prvek *ú* bez souhlásky *už* v prajazyce (*u*) a neuvádějí „zlé souvislosti“.
GUR [PE17] „obtížný, tuhý, těžký, těžkopádný“: *urda, uru-* (*urucarín*) ◊ DER², SRAG
GWAL [PE17] „být podrážděn, vzrušen“: *inwalmë, walda, walmë, walta-, walya-* ◊ WAL
GWEN [Et] „svěží, světlezelený“: *wën, wenya* ◊ LAJAK, NETH¹, WIR² } Asociováno s WEN¹ „dívka“, ale je to od původu odlišný kořen.

3

- 3AN⁴** [Et] „samec, muž“: *hanu, hanwa* ◊ DER¹ × IN⁴
3AN² ◊ HAN [VT43] „přidat, zvětšit, ocenit“: *han, hanta-* ◊ AN⁴
3AR [Et] „mít, držet“: *haran, harma, harwë, harya-, haryon* ◊ GAR
3EK ◊ HEK [WJ] „zvlášť, odděleně, samostatně“: *Hecel-damar, hecil, hecilë, hecilo, hehta-, hequa*
3EL [Et] „nebe, obloha“: *hellë, helwa* ◊ KHEL
3O [WJ, Et] „z, od, pryč“ (z pohledu mimo objekt, o němž je řeč): *hó-* (*hócir-*), -o ◊ AW⁴, LO
3OR⁴ [VT41] „varovat, radit, pobízet, naléhat“ (zejm. o hnutích mysli): *or-, órë* ◊ GOR, KHOR ◊ NID } Odvozená slova ztratila počáteční souhlásku, což je patrně jev nepravidelný; nastal možná kvůli pozdější významové asociaci s kořenem OR.
3OR² [VT45]: *horro, orro* výkřik strachu, bolesti či znechucení ◊ GOR

I

- IB⁴** [QL] „rojit se, hemžit se“: *imbilë, imbilincë*
IB² [PE17] *, „útes, sráz“: *imbë* (& IM⁴) } Ve VT45 zřejmě totéž uvedeno jako IMBE „hluboké údolí“.
ID [Et, PE17] „toužit, přát si“: *indo, írë, írima* ◊ IR ◊ JES⁴, KHO, MER } Pozdější etymologie slova *indo* je uvedena u základu INID.
IKW [QL] „žádat, prosit“: *iquin, iquis, iquista, iquista-*
IL [Et, VT48] „vše“: *il-* (*ilquen*), *ilqua, ilya* ◊ ILU ◊ KWA⁴
ILIM ◊ ILI [QL*] „mléko“: *ilimba, ilin*
ILU [Et] ▷ IL „vesmír, vše“: *ilu, ilu-* (*ilucara*), *Ilúvatar, ilúvë*
IM⁴ [PE17, VT45, QL] } MI „v, uvnitř, dovnitř“: *imbë, imbi, imbit, imi*
IM² [QL] „stejný, podobný“: *iminqua, inqua, inquilë* ◊ BE
IN⁴ [Et] } NI⁴ „samice, žena“: *inimeitë, inya* × 3AN⁴
IN² [PE17] „srdce, mysl, nitro“ ◊ INID
INID [VT41] ▷ NID, [PE17] ▷ IN² „mysl, nitro“: *indo, indómë* } Etymologie odvozují od ID.
INIK [Et] *, „tušit, předpokládat“: *inca, intya, intya-, intyalë* ◊ NAW
IÑG [PM] *, „nejvyšší“, [Et] „první, přední“: *inga, ing(a)-* (*ingaran*), *ingor, Ingwë* ◊ MIN
IR [PE17] „toužit, přát si“: *írima* ◊ ID } VT45 vykládá jako „krásný“ – jsou to zřejmě různé způsoby, jak zakořenit příd. jm. *írima*.
IS⁴ [Et, VT41, QL] „znát, vědět“: *ista-, Istari, istima, istya, istyar* ◊ KHAN⁴, ÑOL, SAJ⁴
IS² [QL] *, „bílý, bílý“: *is, isca, iscanë* ◊ NIKW
IT⁴ [PM, PE17] „blýskat se, třpytit se, zářit“: *ita-, ita, Itaril, itila* ◊ GIL, RIL
IT² [QL] „kousat, bodat“ (o hmyzu), přen. „rozčilovat“: *itis, itisya-, itsë* ◊ NAK

ITHIL [Et*] > THIL „Měsíc“: *Isil* × ANAR

J

- JA⁴** [PE17] částice vztahných zájmen a příslovcí: *ya, yassë* ◊ MA⁴
JA² [Et, QL] „tam, támhle, tehdy“: *yá, yalúmë, yalúmëa, yana, yára, yárë, yáressë* × EN² } Podle PE17 jsou oba kořeny JA původně totožné.
JAB [Et, QL] „plod“: *yav-, Yavanna, yávë, yausta* ◊ MAR⁴
JAG [PE17] „mezera, propast“, [Et] „zet, zívát“: *yanga-, yáwë* ◊ GAS
JAJ [Et] „vysmívat se“: *yaiwë*
JAK⁴ [Et]: *yaf* „krk“ ◊ JAT
JAK² [QL] „kus hovězího dobytka“: *yacco, yaxi*
JAL [VT46]: *, „volat, povolávat“: *enyalië, yal-* ◊ JAM
JAM [VT46, QL] „křičet, volat“: *yam-, yáma, yambo* ◊ JAL ◊ KAN⁴
JAN⁴ [PE17] „široký, rozlehlý; obrovský“: *yána, yanda* ◊ PAL
JAN² [Et]: *yána* „svatyně“ ◊ AJAN
JAR [Et] „krev“: *yár* ◊ SEREK
JAT [Et, QL] „spojit“: *yanta, yanwë, yatta* ◊ JAK⁴ ◊ LIM × KIL
JE [VT46] „být“: *-ië, ye* ◊ NA² } Kořen zvláštní formy slovesa „být“ vyskytující se jen ve Fírielině písni.
JEL [Et] „dcera“: *-iel* (*Uinéniel*), *yeldë* ◊ JEN² } V Etymologiích zrušeno a změněno na JEN², ale později patrně obnoveno [PE17, UT].
JEN⁴ [Et] „rok“: *Endien, linyenwa, yén*
JEN² [Et] „dcera“: *-ien* (*Arien*), *yendë* ◊ JEL, JON
JER [VT46] „cítit sexuální touhu“: *yérë* ◊ JES⁴
JEREN [QL] „železo, ocel“: *yeren* ◊ GEREN ◊ AÑG
JES⁴ [Et] „toužit“: *yesta-* ◊ JER ◊ ID, MIL⁴
JES² [Et, LotR*] „předcházet“: *yessë, yessëa* ◊ JESET × NDEW } Etymologie uvádí ES, ESET, a to s otazníkem. Na základě údajů z Pána prstenů se kořen mění na JES, JESET.
JESET [Et, LotR*] ▷ JES²: *yesta* ◊ MIN
JO [WJ] „s, dohromady“, ke spojení více než dvou objektů: *yo, yo-* (*yomenië*) ◊ WO
JOD [PE17] „ohrazovat, uzavírat“: *-ion(dë), yonda, yondë, yonna, yonwa, yor-* ◊ PEL⁴
JOL [QL] „zapáchat“: *yol-, yolmë* ◊ ÑOL × NARAD
JON [Et] „syn“: *-ion* (*Anárion*), *yondo* ◊ JEN², ÑGJON
JU [Et] „dva, oba“: *yú-* (*yúcalë*), *yúyo* ◊ AT² } Možná sem patří i duální koncovka -u.
JUK [Et] „použít“: **yuhta-* ◊ MAG²
JUL⁴ [PE17, WJ] „pít“: *yulda, yulma, yulmë* ◊ UL ◊ SUR⁴, SUG, SOK
JUL² [Et] „doutnat“: *yúla, yulma, yulmë* ◊ RUN²
JUR [Et, QL] „běžet“: *yur-, yuro* ◊ LOKW, LOP, NOR

K

- KA** [VT47] „dům, domov“ < KAW¹
- KAB** [VT47] „držet, zadržovat, obsahovat“, [Et] „dutina“: *camba, cambě* ◊ KAM³ ◊ MAP
- KAJ¹** [Et, PE17, QL] „ležet“: *caila, caima, caimasan, caimassě, caimassěa, caita-* ◊ KHAW²
- KAJ²** [*] krátký základ číslovky „deset“ < KAJAN ◊ KWAJ
- KAJAN** [Et] „deset“: *cainen* ◊ KWAJAM } Zřejmě změněno na kořeny začínající na kw.
- KAK** [QL] „smát se“: *cac-*, *cancalě* ◊ LAD², MIR²
- KAL** [Et, VT47, PE17] „svítit (obecné slovo)“, [QL] „svítit zlatě“: *cal-, cala, calaina, calima, callo, calma calta-, calya-* < AKAL < KALAR ◊ GAL², ŃGAL, SKAL
- KALAK** [VT47] „sklo“: *calca* ◊ KHJEL
- KALAP** « KALPA [Et] „nádoba na vodu“, [QL] „držet, obsahovat“ (zejm. o kapalinách): *calpa, calpa-* ◊ KULUP } V QL psáno KLP.
- KALAR** [Et, VT47, PE17] > KAL „světlo“: *calar* < AKALAR
- KAM¹** [QL] *, „červený“: *camillo, camilot, campilossě, campin* ◊ KARAN
- KAM²** [VT44] „hodit se, souhlasit“: *ócama-*
- KAM³** [VT47*] „dostat“: *cam-* ◊ KAB ◊ ŃGET
- KAN¹** [PM, VT47] „hlasitě volat“, odtud „povolávat, velet, požadovat“; [PE17] „vést“: *can-, cáno, canwa* ◊ KON ◊ JAM; KHES¹
- KAN²** [Et] „odvážit se“: *cáně, canya* ◊ BER, NOL
- KAN³** [VT47, 48] „čtyři“: **canquě* < KANAT
- KANAT** [VT47, Et] > KAN³ „čtyři“: *canta, cantěa*
- KANU** « KANA [QL] „olovo“: *canu, canuina, canuva*
- KAP** [QL, Et] „skákat“: *cap-, capta-* ◊ KHAL²
- KAR** [Et, PE17, QL] „dělat, vyrábět, stavět“: *car-, Carmě* ◊ KJAR ◊ MAJ¹, TAN¹
- KARAK** [Et, QL] „ostrý tesák, osten, zub“: *caraxě, carca* ◊ KHARAS ◊ NELEK } QL má ve tvaru KĚKĚ.
- KARAN** [Et, QL] „červený“: *carně, Carnil, carnimíriě* ◊ GAJ², KAM¹, ROJ²
- KARAP** « K^ARP^AR [QL] „škubat“: *carpalě, carpalima, carpan* ◊ RIK³
- KAS** [Et, PE17, QL] „hlava“: *cár, cassa, castěa*
- KAT** [Et] „tvar“: *canta, canta-* ◊ WEN²
- KAW¹** [PE17] „kryt, úkryt“, [VT47] > KA „dům, domov“: *cauma, cõa* ◊ MBAR
- KAW²** [QL] „shýbat se, sklánět se“: *cauca, cauco, cauta-, cav-* < KAWAR ◊ KU3, NDUB
- KAWAK¹** [WJ] „vrána“ (onom.): *quáco* ◊ KOROK¹
- KAWAK²** [VT47] „žába“ (onom.): *quácě*
- KAWAR** [QL*] > KAW² „bát se“: *caurě, caurěa* ◊ RUK
- KE¹** [VT48] zájmený kořen 2. osoby j. č. v důvěrné formě: *ce, tyě* ◊ DE, LE
- KE²** [VT47, 49] } EK² slovní základ vyjadřující možnost, nejistotu: *cé*
- KEK** [QL] „kvokat“ (onom.): *cecet* ◊ KWA², KOROK², POROK
- KEL** [Et, PE17, QL] „jít, běžet (zvl. o vodě), plynout, stékat“: *celma, celumě, ehtelě* ◊ KJEL¹, KJEL², KWEL ◊ SIR, UL
- KEN** [VT41, PE17] „vidět, vnímat, všímat si“: *cen-, cenda-* ◊ KHEN ◊ TIR, THE
- KEM** [Et, VT45, QL] „půda, země, hlína“ < KEMEN
- KEMEN** [*] > KEM: *cemen, cemna, cemnaro, Kementári* } Kořen je psán jako KEM, ale odvozená slova ukazují na rozšířený kořen KEMEN.
- KES** [VT47] *, „jiný, ostatní“ < EKES ◊ KHJA
- KETH** [PE17] „vyšetřovat, zkoumat“: *ces-, cesya-, cesta-, ecces-* ◊ SAK
- KEW¹** [VT48] *, „nový, čerstvý, opakovaný“: *ceuranar, ceurě, ceuta-, céva, -quě (minquě)* ◊ WIN
- KEW²** [PE17] „žít (o rostlinách)“: *laiquě, quěa* ◊ LAW¹
- KHAD** [VT45] „sedět“, [QL] „lpět, zůstat“: *har, har-, harě* ◊ KHAM } V Etymologiích kořen zrušen a změněn na KHAM, sloveso *har-* se však v této podobě vyskytuje v Cirionově přísaze. V QL uvedeno jako HAŘA.
- KHAG** [Et] *, „mohyla, hromada“: *hahta* ◊ KUB
- KHAJ** [Et, VT45] „daleký, vzdálený“: *avahaira, eccaira, haira, háya* ◊ PALAN
- KHAL¹** [Et, PE17] „zvednout, zvýšit“: *halla* ◊ OR } Podle PE17 souvisí s KAL „světlo“: vyjadřuje vl. pohyb vzhůru – k obloze, ke světlu.
- KHAL²** « HALA [QL] *, „skákat“: *haloisi, haloitě, halta-* ◊ KAP
- KHAM** [Et, VT45] „sedět“: *hamma, ham-* ◊ KHAD
- KHAN¹** [Et] „rozumět, chápat“: *handa, handassě, handě, handelě, hanya-* ◊ IS¹, SAJ¹
- KHAN²** [VT47] „bratr“: *háno* ◊ TOR¹
- KHAP¹** [VT41] „vázat, upevňovat, zbavovat svobody“, [PE17] „držet, zadržovat, ponechávat“: *hampa* ◊ KHEP × LER
- KHAP²** [Et] „obalit, zahalit“: *Tel.* ◊ LAP¹, WAJ¹
- KHAR** [VT45] *, „přilba“: *harna* < KHARAN, KHARAP ◊ STOL
- KHARAN** [VT45] > KHAR
- KHARAP** [VT45] > KHAR „přilba“: *harpa*
- KHARAS** [Et] *, „sráz, ostrá skála“: *Tel.* ◊ KARAK
- KHAT** [QL, Et] „vrhat, metat“: *hat-, hatal, hatsě, hatsěa*
- KHAW¹** [PE17] *, „obrovský“: *hõa, haura* ◊ ALAT × PIK
- KHAW²** [Et] „odpočívát, být v klidu“: *hauta-* ◊ KAJ¹ ◊ SED } V sindarštině asociováno s KHAG „mohyla, hrob“.
- KHEL** [QL*] „fialový“: *helilohtë, helin, helinillě, helinwa, helinquila* ◊ 3EL } Bylo by možno aktualizovat též jako 3EL, a potom by bylo totožné s kořenem pro „nebe, oblohu“.
- KHELEK** [Et] „led“: *helca, helcě* ◊ KHJELES } V QL jako HELE, HĚKĚ.
- KHEN** [VT45, PE17] „vidět, dívat se, hledět“ < KHENED ◊ KEN
- KHENED** « KHEN-D-E [Et] > KHEN „oko“: *hen*
- KHEP** [VT41, PE17] „zadržovat, ponechávat (si)“: **hep-* ◊ KHAP¹
- KHER** [Et, QL] „vládnout, ovládat, vlastnit“: *héra, heren, herenya, heri, heru* ◊ GAR, TUR
- KHES¹** [VT45] „velet“: *hesto* ◊ KAN¹
- KHES²** « HESE [QL] „vadnout“: *hessa, hesta-* ◊ KWEL
- KHIL** [Et, PE17, WJ] „následovat“: *Hildor, hilya-, tarhildi* ◊ DEW¹
- KHIM** [Et] „lpět, lnout“: *haimě, himba, himya-* ◊ LEB
- KHIN** [WJ, PE17] „dítě“: *Eruhíni, hína* ◊ SELED
- KHIR** [PE17] „najít“: *hir-*
- KHIS** [Et, QL] ◊ KHITH } V QL jako HISI.
- KHITH** [Et, PE17] „mlha“: *hísě, hísíě, hiswa, hiswě* ◊ KHIS, MITH
- KHJA** [VT49*] „jiný“: *ahya-, hya* ◊ KES

- KHJAR** [Et] „levice“: *hyarma, hyarmaitë, hyarmen, hyarmenya, hyarya* ◊ KURUM × PHOR
- KHJEL** [Et] „sklo“ ◊ KHJELES ◊ KALAK
- KHJELES** [Et] ▷ KHJEL: *hyellë* ◊ KHELEK
- KHO** [Et] „srdce“ (fyzicky): *Tel.* ◊ KHON ◊ ID
- KHOL** [PE17] „zavřít“: *holla, holta-, hollya-* ◊ PAK ◊ SKOL × ETER
- KHON** [Et, QL] ▷ KHO „srdce“: *hón, hondo* } QL uvádí jako HONO.
- KHOP** [Et] *, „přístav“: *hópa, hopassë* ◊ LOD
- KHOR** [Et] „spouštět, hnát“: *hórë, hórëa, hormë, horta-, hortälë, horya-* ◊ SIW ◊ GOR, 3OR¹
- KHOT¹** ◊ HOTYO [QL] „kýchat“: *hontë, hontyë, hot-, hontossë* ◊ TJOS
- KHOT²** [PE17] „shromáždit (ve zmatku), pomíchat“: *hosta-* ◊ KHOTH
- KHOTH** [Et, QL] „shromáždit“: *hossë, hosta, hosta-, hostar* ◊ KOM¹ } Pro další slovo *horma* [QL] bychom patrně potřebovali variantu KHOS.
- KHU** [PE17] „klít, proklínat“: *húna, húta-* ◊ SKU × AJ¹
- KHUG** [Et] „štěkat, výt“: *huan, huo* ◊ ŃGAW, SAW²
- KIL** [Et] „dělit“: *cilmë, cilya* ◊ KIR, SKIL ◊ STAK × JAT
- KIR** [Et, PE17, QL] „řezat, sekat, roztínat“: *certa* (přes sind.), *cirmë, ciryä, ciryämo* ◊ KIRIK, KIRIS ◊ PHALAK, RIS, SJAD
- KIRIK** [Et] ▷ KIR *, „spp“: *circa*
- KIRIS** [Et, VT45, QL] ▷ KIR+RIS „řezat, sekat“: *cirissë*
- KIT** [QL] „lechat“: *citya-, cityälë, cityälëa*
- KJAB** [Et, QL] „chuť“: *tyausta, tyav-, tyávë* } QL uvádí jako TYAVA.
- KJAR** [Et] „způsobit“: *tyar-, tyaro* ◊ KAR
- KJEL¹** [Et] „končit“: *tyel, tyel-, tyelima, tyelma* ◊ TEL¹, KEL ◊ MET, TELES
- KJEL²** [PE17] „pomalu, postupně klesat“: *tyellë* ◊ KEL ◊ NDU × AM²
- KJELEK** [Et] „svižný, čilý“: *tyelca* ◊ LAK¹ × LUB
- KJELEP** [Et, PM] „stříbro“: *telemnä, telpë, telpilin, telpina, telpingwë* } Quenijská slova odvozená od tohoto kořene by v důsledku pravidelného hláskového vývoje začínala na *ty-*, ale pod vlivem telerijštiny se častěji používají tvary na *t-*.
- KOJ** [QL] „žít“: *coimas, coina, coirë, coirëa, coivië, coitë* ◊ KUJ ◊ LAW¹, WEG² × ŃGUR¹ } Viz též pozn. ke kořeni KUJ.
- KOL** [VT39, PE17] „nést“: *cólë, cólemaina, cóleva, collo, cólo* } QL má v podobě KOHO a s překladem „snášet, trpět“.
- KOM¹** [PE17] „shromažďovat, sbírat (se) – přinést či přijít na jedno místo“: *combë, comya-, ócom-, ocombë* ◊ KHOTH × SPAR²
- KOM²** [QL] *, „kulatý“: *cóma, cómëa* ◊ KOR ◊ NDOL¹
- KON** [PE17] „vést; pán“: *Turucondo* ◊ KAN¹ } Vedle KAN¹ druhá varianta vysvětlení sind. jmen *Turgon, Fingon* ap.
- KOR** [Et, PE17] „kulatý“, [QL] „být kulatý, valit se“: *corin, corna, cornë, coron, coromindo* ◊ KOM², SKOR ◊ RIN
- KOROK¹** ◊ KORKA [Et] „vrána“ (onom.): *corca* ◊ KAWAK¹
- KOROK²** [VT47] „slepice“ (onom.) ◊ POROK ◊ KEK
- KOT¹** [Et*] „zápasit, mít spor“: *cotsë, cotya, cotumo* ◊ OKOT ◊ KOTH } Tato varianta kořene byla sice v Etymologických zrušena, ale odvozená slova nasvědčují jeho platnosti.
- KOT²** [QL*] „ořech“: *cotë, cotsëa, cottulë, cotulwë*
- KOTH** [Et, QL] „zápasit, mít spor“: *cos, costa-* ◊ KOT¹, ŃGOTH } V QL psáno koso.
- KU** [Et, VT45]: *cucua* „holubice“ (onom.)
- KUB** [Et]: *cumbë* „hromada, návrší“ ◊ KUP, KUM² ◊ KHAG, TUN
- KU3** [Et] „oblouk“: *cú, cúna* ◊ DUB², KAW², LU²
- KUJ** [Et] „probudit se, oživit“: **cuiva, cuivë, cuivëa, cuivië, Cuiviénen, *eccuiva-* ◊ KOJ, TUJ × PHUM } Někt. doložená slova působí mírné zmatení kořenů koj a kuj (významově i zvukově příbuzných); nečiní však velkých problémů je rozlišit a několik slov jim případně přízvušobit: navrhuji základ coi- pro „život“, cui- pro „probouzení, bdělost“.
- KUL** [Et] „zlatorudý“, [QL] „zlato“: *culda, culina, cullo, culuina, culuma, culusta* ◊ LAWAR
- KULUP** ◊ KLPL [QL] „držet, obsahovat“ (zejm. o kapalinách): *culpa-* ◊ KALAP
- KUM¹** [Et] „prázdný“: *cúma, cumna* ◊ LUS
- KUM²** [QL] „nahromadit, navržit“: *cum-, cumba, cumbë* ◊ KUB × SAP
- KUP** [QL] „hrb“: *cumpo, cupta-, cuptulo* ◊ KUB ◊ TUM
- KUR** [Et] „(technická) dovednost, chytrost“: *curo, Curumo, curwë* ◊ PHIN¹ } Tento kořen zjevně používá pevnou ómatainu: KURU.
- KURUM** [Et] *, „levý“: *Tel.* ◊ KHJAR
- KWA¹** [WJ, VT42] „plný, úplný, celý“: *aqua, -qua, -inqua (alcarinqua)* ◊ KWAJ, KWAT ◊ IL × LUS
- KWA²** ◊ QAHA, QAQA [QL] *, „kachna“ (onom.): *quá, quaquä-* ◊ KEK
- KWA³** [VT45] „něco“: *ilqua*
- KWAJ** [VT42] ▷ KWA¹ „deset“, jakožto „všechno, všech deset prstů“ (při počítání) ◊ KWAJAM ◊ KAJ²
- KWAJAM** [VT42] ▷ KWAJ: *quain, quainëa, quëan* ◊ KAJAN
- KWAL** [Et, QL] „zemřít (v bolesti)“: *qualin, qualmë, qualumë, qualúmëa, unqualë* ◊ KWEL, KWOL
- KWAM** [QL, Et] *, „nevolnost“: *quam-, quamba, quámë, quámëa* ◊ LEW, SLIW
- KWAP** [QL] „obchodovat, smlouvat“: *quap-, quapta-, quampa, quampalë, quaptalë* ◊ MBACKH
- KWAR** [VT47, PE17] „stlačovat, svírat, mačkat“, [Et] „pěst, sevřená ruka“: *quár, quárë* ◊ STAG, THAG; MA3, MAP
- KWAT** [WJ, Et, QL] ▷ KWA¹ „plný, úplný, celý“, [PE17] „plnit“: *quanta, quat-*
- KWATH** ◊ QASA [QL] *, „třást se“: *quas-, quasil, quasilla* ◊ GIR, PAP
- KWE** [WJ] nejstarší kořen týkající se vokální řeči: *equë, eques* ◊ KWEN, KWET
- KWEL** [Et, QL] „slábnout, uvadat, umírat“: *quel-, quelmë* ◊ KWELEK ◊ KEL, KJEL, KWAL, KWOL ◊ KHES², ŃGUR¹, PHIR
- KWELEK** [QL] ▷ KWEL *, „rozkládat se, hnít“: *quelehtë, quelet, queletya-, quelexië, quelexima* } Tento rozšířený kořen není uveden, ale v odvozeninách jej lze dobře rozeznat.
- KWEN** [WJ] ▷ KWE *, „ten, kdo mluví“, odtud „osoba, elf“: *quën, -quen (roquen), Quendelië, Quendi, Quenya* ◊ ELED } Tato slova vznikla v době, kdy elfové žádné jiné mluvící bytosti neznali a schopnost řeči považovali za svou nejvýraznější vlastnost. Souvislost slov s původním významem se však oslabila, takže kupříkladu neurčitě

zájmeno *quen* se může bez jakýchkoli problémů vztahovat třeba i k němým trpaslíkům.

KWER [PE17] „otáčet se“: *nuquerna, quer-* ◊ PEL²

KWES [Et] „ptačí pero“: *quessë, quesset* ◊ PIL⁴

KWET [Et, QL, PE17] ▷ KWE „mluvit, říkat, oznamovat“: *quet-, quetil, quenta, quentalë, quentaro, quentëa, quetta* ◊ NJAR, NJAT

KWIKW [QL] „svěšený, ochablý“: *quinqua, quinquelë, quinquenna* ◊ PIP ◊ DIP

KWIL [QL] „barva; zdobení“: *quilë, quilëa, quilin, quillë, quiltassë, quilya-*

KWILID ◊ QĹĹĹ [QL] „klid“: *quilda, quildarë, quildë* ◊ LUR, RU3, SED

KWILIT ◊ QĹTL [QL] „pás“: *quilta, quilta-* ◊ RIP²

KWIN¹ [PE17] „hřeben, výběžek, horní hrana“: *quínë, quinna* ◊ PEK

KWIN² [QL] „pištět“: *quin-, quínë, quínëa* ◊ SIP

KWIŇG [QL, Et] „brnkat“ (onom.): *quina-* ◊ TAŇG⁴ } V Etymologiích psáno KWIG.

KWIR [QL] „roztáčet, šlehat“: *quirin, quirmë* ◊ PIR

KWIS [QL] „mumlat, šeptat“: *quir-, quisquir-, quisquirindë* ◊ SLUS

KWIT ◊ QITVI [QL] „plést“: *quintyë, quitima, quitin, quitya-*

KWOD ◊ QOĚO, QOSO [QL] „dusit se“: *quonda, quor-, quorin, quosta-*

KWOL [QL] „nemoc, trápení“: *quol-, quolda, quolima, quolu, quolúvië* ◊ KWAL, KWEL ◊ GEŇG, SLIW

L

LA [Et] } AL² „ne“, kořen prostého záporu: *il- (ilfirin), la- (lacarë), lá, lala, lau, laumë* ◊ BA, GU, MU } Dle některých poznámek Tolkien tento kořen opustil. [PE17]

LAB [Et, PE17, QL] „lízat, hýbat jazykem“: *lamba, lambë, lapsa-, lav-* ◊ LAP² } Slovo *lambë* je asociováno též s kořenem LAM „zvuk“, vytvořeno bylo ale od LAB.

LAD¹ [Et] „široký, plochý“: *landa, lára* ◊ DAL, LAT¹ ◊ PAL × AK¹

LAD² [PM] „smát se“: *lala-* ◊ GLAD ◊ LAL ◊ KAK, MIR² } Změna *d* na *l* je v tomto postavení zřejmě nepravdělná.

LAG¹ [Et] „ostří, klín“: *lango* ◊ NEK¹

LAG² [PE17]: *lango* „krk“ ◊ LAK² ◊ AKAS

LA3 [PE17] „křížovat, přecházet, překračovat“: *lá, langë, lango, lahta-, pella* ◊ LAŇ

LAJ [QL, PE17, VT45] „žít, kvést“: *lairë, laisi, laito* ◊ LAJAK ◊ LAW¹

LAJAK [Et] ▷ LAJ: *laiqua* „zelený“ ◊ GWEN

LAK¹ [Et] „svižný“: *larca* ◊ ALAK ◊ KJELEK

LAK² [Et] „polykat“: **lac-, lanco* ◊ LAG² ◊ SLUK

LAL [PE17] „smát se“ ◊ LAD²

LALAM [Et] „jilm“: *alalmë, lalmë* ◊ ALAB } Odvozená slova byla též asociována s GAL¹, AL¹.

LAM I. [Et, VT39] „zvuk“: *láma, lámína, lamma, lamya-, nalláma* ◊ OM, SLON; **II.** [WJ, PE17] „zvuk, zvl. vokální, ale zmatený či neartikulovaný; hlas zvířete“ ◊ GLAM ◊ LAMAN

LAMAN [WJ] ▷ LAM *„ti, jejichž hlasy jsou LAM“, tj. zvířata: *laman, lamanwa* } Utvořeno rozšířením kořene LAM (ve druhém významu) stejným způsobem, jako od KWE bylo KWEN. QL má kratší LAMA.

LAN¹ [VT42] „okraj, lem, hranice, mez“: *lanca, landa, lanë, lanwa, lanya-* ◊ GLAN ◊ REG, RIM²

LAN² [Et] „tkát“, [PE17] „splétat“: *lanat, lannë, lanwa, lanya-* ◊ NAT, WEJ, WID, WIG²

LAŇ [PE17] „přes, za“: *lá, langa-, palla* ◊ LA3 ◊ THAR¹

LAP¹ [QL] „balit, halit“: *lapil* ◊ KHAP², WAJ¹

LAP² [Et]: *lapsë* „kojenec“ ◊ LAB } Kořen uveden zvlášť, ale pro odvozené slovo bychom si vystačili s LAB.

LAR [VT45, QL] „bohatý, tučný“: *lar, lárëa, larma, laru, larúva*

LAS¹ [Et, PE17] „list“: *lassë, lasselanta*

LAS² [Et, PE17] „poslouchat“: *lár, lasta-* ◊ SLAS } Kořeny LAS poskytují důkaz špičatosti elfích uší. Píše se: „elfí uší byly špičatější než lidské, měly tvar listu“ [Et].

LAT¹ [VT41, PE17, Et] „otevřený, přístupný“: *láta, latin, látina, latya-* ◊ LAD¹ × PAK

LAT² [VT48] „na úrovni země, nízký, nízko položený“ ◊ DAT

LAT³ [QL] „hladký“: *lalta-, latwa* ◊ PATH

LATH [Et] „řemínek“: *latta*

LAW¹ [QL, PE17] „(rostlinný) život“: *laucë, laucien, löa, loitë* ◊ LAWAR ◊ LAJ ◊ GAL¹, KEW², KOJ, TUJ

LAW² [Et] „teplý“: *lauca, laucima* ◊ AS¹, SA3

LAWAR [PE17, Et] ▷ LAW¹ „zlato, zlaté světlo“: *laurë, laurëa, lávar, löar* ◊ GLAWAR ◊ KUL, MALAT } Pův. zřejmě označoval květy jasných barev, zejm. zlaté, snad konkrétně Laurelinu – taková je souvislost s LAW¹.

LE [VT48, WJ] zájmenný kořen 2. os. j. č.: *elyë, -l, -lya, lyë* ◊ DE ◊ KE¹

LEB [Et] „zdržovat se, zůstat, lpět“: *lebma, lemya-* ◊ LEM ◊ KHAD, KHIM

LED [WJ, PE17, Et] „jít, putovat“, v *quen.* a pův. zřejmě „odejít“: *lelya-, lenwë, lenweta-, lesta-* ◊ DEL, LEN ◊ MEN, RAT², WAN²

LEK [Et, VT41, PE17] „uvolnit, nechat, pustit, dovolit“: *lehta-* ◊ DAB, LER

LEKW [QL] „kloub, spoj“: *lequet, lequeta-* ◊ LIM

LEM [Et] „zdržovat se, zůstat, lpět“: *lenda-* ◊ LEB ◊ RETH

LEMEN [VT42, 48*] základ čísl. „pět“: *lemen, lemenya, lemna-* ◊ LEPEM

LEN [VT45, PE17] „cesta“: *lenna-* ◊ LED } Etymologie sice uvádí *lenna-* u kořene LED, ale lépe se odvodí od varianty LEN.

LEP [VT47] „šťourat, sebrat, chytit (prsty)“, [Et, VT42, QL] „prst“: *lepsë, lepsilë, lepta-* ◊ LEPEM, LEPEN, LEPER

LEPEM [VT47] ▷ LEP číslovka „pět“: *lempë, lempëa* ◊ LEMEN

LEPEN [Et, PE17] ▷ LEP ◊ LEPEM

LEPER [VT47] ▷ LEP „prst“: *leper*

LER [VT41, PE17] „volný, svobodný, neupevněný, bez překážek v pohybu“: *léra, lérina, lerta-, lerya-* ◊ LEK, PHAJ² × KHAP¹

LEW [QL] „nemoc, nevolnost“: *leucë, leumë* ◊ GEŇG, KWAM, SLIW

LEWEK [PE17] „červ, plaz“: *leuca* ◊ AŇGU

- LI¹** [Et, QL, VT48] „mnoho“: *-li, lië, lin-* (*lindornëa*) ◊ MAJ³, OL²
- LI²** [QL] *, „splétat“: *lia, liantassë, liantë, línë* ◊ LIM ◊ SLIG ◊ RAJ¹ } Podle Tolkienovy poznámky pův. význam asi „spojovat mnohé v jedno“, tedy totožný s LI¹. Možná měl být nahrazen kořenem SLIG [Et].
- LIB¹** [Et] „kapat“: *limba* ◊ LIKW, LIP ◊ ROS¹
- LIB²** [Et] *, „mast“: *laivë, lipsa* ◊ GLIB
- LIK** [Et, VT45, QL] „ostrý, bystrý“: *laica, laicë* ◊ PHIN¹ } Et i QL mají LAIK, ale VT45 uvádí základní tvar bez zesílené samohlásky.
- LIKW** [QL] „voda, proud; čistý, jasný, průzračný“: *linquë, liquilla, liquilta, liquis, liquistëa* ◊ LIB¹, LIP ◊ NEN
- LILIT** ◊ LILT, LLTL [QL, Et] „tančit“: *lilta-, liltië*
- LIM** [VT47, QL] ▷ LI² „spojovat, vázat“: *lim-, limil, limna, málímë* ◊ JAT, LEKW, NUT
- LIN¹** [Et, VT45, WJ] kořen pro příjemný n. hudební zvuk; „zpívat“: *linda* (& SLIN), *linda-, Lindar, lindë, lindelë, lindo* ◊ GLIN ◊ LIR ◊ NJEL, SAL } V řeči Lindar se tento kořen vztahoval především ke zvukům tekoucí vody, což by mohlo ukazovat na spojitost s LIN². Viz též pozn. k LIR.
- LIN²** [PE17, Et] „jezero, jezírko“: *ailin, linya* ◊ LON² ◊ AJ²
- LIŇG** [Et] „viset“: *linga-* ◊ GLIŇG ◊ PIP
- LIP** [QL] *, „kapat“: *limpë, lipil, lipta-, liptë* ◊ LIB¹, LIKW, TIP
- LIR** [Et, QL, PE17] „zpívat, švitořit“: *lairë, lir-, lírë, lirilla, lirit* ◊ GLIR ◊ LIN¹ ◊ NJEL } Pokud jde o „zpívací“ kořeny, všeobecně se LIR vztahuje spíše k textu, příběhu, kdežto LIN¹ k hudbě. QL má LIŘI, z něhož se odvozuje obojí.
- LIS** [Et, PE17] „med“, [QL, VT43] „sladkost“, sekundární význam „milost“: *lis, lís, lissë* ◊ GLIS
- LIT** [Et]: *litsë* „písek“
- LIW** [Et] *, „ryba“: *lingwë, lingwil* ◊ SKAL² } QL má iwI, odkud *ingwil* „úhoř“; upravujeme přidáním *l-* na základě novějšího kořene.
- LO** [VT45, 49] ablativní prvek: *-llo, ló, -lóra* (*ómalóra*) ◊ LOJ¹, LON¹ ◊ ET, 30 × DA, NA¹
- LOD** [Et] *, „cesta, průjezd“, v quen. *, „vodní cesta“: *londë* ◊ KHOP } Jiné odvození je u kořene LON².
- LOG** [VT42] „mokrý (a měkký), nasáklý, bažinatý“: *oloirë, oloiya-* ◊ DUJ, MIS²
- LO3** [QL] *, „rašit, kvést“: *lohata-, lohtë* ◊ LOT, LOTH ◊ TUJ
- LOJ¹** [PE17, VT45] ▷ LO „neuspět, postrádat, minout, chybit“: *loicarë, loima, loiparë, loiquetë, loita-* ◊ DEW²
- LOJ²** [QL] *, „žízeň“: *loimë, loimëa, loirë*
- LOK** [PE17, QL] „ohýbat se, kroutit se, svíjet se“, [Et] „velký plaz, drak“: **locca, lócë* ◊ SLOK ◊ AŇGU
- LOKH** [Et] *, „vlasy“: *loxë* ◊ PHAS, SPIN } Možná varianta předchozího – vlnité vlasy.
- LOKW** [QL] *, „běžet“ (o dvouožcích): *locu-* ◊ LOP ◊ JUR
- LON¹** [Et]: *lóna* „ostrov, zejm. vzdálený, nedosažitelný“ ◊ TOL¹
- LON²** [VT42, 48, PE17] *, „vodní plocha“: *lón, lóna, londë* ◊ LIN² ◊ AJ² } Etymologie odvozuje slovo *londë* od LOD.
- LOP** [VT45] „kůň“, [QL] *, „cválat, běžet“ (o zvířatech): *lop-, lópa, lopeta-, lopsi* ◊ LOKW ◊ JUR; ROK
- LOS¹** [Et, QL] „spát, dřímat“: *lor-, lórë, Lórien, lorna* ◊ OLOS ◊ PHUM } QL uvádí jako LORO.
- LOS²** [VT42] „bílý“, [PE17] „sníh, bělost“: *lossë, lossëa* ◊ GLOS ◊ GOLOS ◊ NIKW, SPAN¹, SRIS
- LOT** [VT42, PE17, Et] „květ, květina“: *lilótëa, lótë, lotórë, losta-, lotsë, lottë, olótë* ◊ LO3, LOTH } QL má zákl. tvar LO’o.
- LOTH** [PE17, Et] „květ, květina“: *lós, lossë* ◊ LO3, LOT
- LU¹** [Et, QL] } UL *, „plynout – o čase“: *lú, lúmë, lumequentalë, lúta-* } V QL jako LUHU, LU’u.
- LU²** [VT47] „oblouk, ohyb“: *lúva* ◊ KU3 } PE17 odvozuje od DUB².
- LUB** [VT45] „unavený“: *lumba* ◊ DUB¹ × KJELEK
- LUG¹** [Et] *, „těžký“: *lunga, lungumaitë*
- LUG²** [Et] *, „modrý“: *lúnë, Lúnoronti* ◊ LUJ ◊ NIN²
- LUJ** [VT48] „modrý“: *luinë* ◊ LUG² ◊ NIN²
- LUK¹** [PE17, VT43] „vézt, vléci, táhnout“: *lunca, Ondoluncanando* ◊ TUK
- LUK²** [Et] „magie, okouzlení“: *lúcë, luhta-* } Odtud i *Lúthien*, ale PE17 nověji odvozuje od LOT.
- LUK³** [QL] *, „bláto, sliz“: *lúcë, lúcima, lutil, luxo*
- LUM** [PE17, Et] „šero, temnota“: *lumbë, lumbulë* ◊ PHUJ, UŇG
- LUR** [VT45] „být potichu, v klidu“: *Tel.* ◊ KWILD
- LUS** [Et] *, „prázdný“: *lusta* ◊ KUM¹ × KWA¹
- LUT** [QL, Et, VT42] „plavat, být nadnášen vodou“: *luntë, lúto, lutta-*

M

- MA¹** [PE17] tázací částice: *ma, manen* ◊ MAN² ◊ JA¹
- MA²** [VT42*] „něco, věc“: *ma, -ma* (*calma*) ◊ MO¹
- MAD** [Et]: *marya* „bledý, hnědožlutý“ ◊ MAL²
- MAG¹** [PE17, VT47] „dobrý (fyzicky)“, nikoli protiklad k „zlý“, nýbrž k „špatný, nevhodný“: *mai, mára* ◊ MAJ² ◊ MAN¹ × UTH¹
- MAG²** [Et, PE17] „používat, ovládat“: *mára* ◊ MA3, MAP ◊ JUK
- MA3** [VT47, Et, PE17] „ruka“, nejstarší a nejobecnější kořen pro ruku = prsty, dlaň a zápěstí; [QL] „uchopit“: *má, mahta-, maitë, málímë, maqua, mavoitë* ◊ MAG², MAP ◊ KWAR
- MAJ¹** [PE17] „vytvořit (umělecky)“: *Maia, mairë, mairëa, maita-, maitalë, maitar* ◊ KAR
- MAJ²** [PE17] „skvělý, znamenitý, obdivuhodný“: *Maia, maina, maira* ◊ MAG¹
- MAJ³** [QL] *, „mnoho, příliš“: *mai, maira, maivoinë* ◊ LI¹, OL²
- MAK** [Et, VT39] „řezat, sekat ostřím; meč“, [QL] *, „zabít“: *macar, macil, mahta-, mahtar, maica* ◊ DAK, NAK
- MAL¹** [QL] „drtit, mačkat“: *malaqua, malo* ◊ MUL ◊ THAG
- MAL²** [QL] *, „žlutý“: *malicon, malicondëa, malina, malwa* ◊ MALAT ◊ MAD } Etymologie tento základ uvádí jako SMAL.
- MALAT** [PM] ▷ MAL² „zlato“: *malta* ◊ LAWAR
- MAM** [UT*] „maminka“: *mamil* ◊ AM¹, NAN × TAT¹
- MAN¹** [PE17, WJ, QL] „dobrý – relativně či absolutně nezkažený, tj. neovlivněný neřádem zavedeným do Ardy Morgothem, a tedy věrný své přirozenosti a funkci“ – o mysli či duši „morálně dobrý“, o těle „zdravý, bez vad“: *manaquenta, mandë, manu,*

- Manwë* < AMAN < MANAD < BAN < AL¹, MAG¹ } Patrně převzato z valarštiny.
- MAN²** [PE17] ▷ MA¹ rozšířený tázací základ: *man*
- MANAD** [Et] ▷ MAN¹ „konec, osud – obvykle dobrý“: *manar, mandě, Mandos* (& MBAD) < MBARAT
- MAP** [Et, VT47, QL] „uchopit, sevřít“: *amapta-, mapa-, mapta-, maptalë* < MA3, NAP < KAB, KWAR
- MAR¹** [QL] *„zrát; ovoce“: *marin, marina, marindë, maru* < MARAK < JAB
- MAR²** [QL] *„krystal, perla“: *maril, marilla, Silmaril* < MIR¹
- MARAK** < MRKŔ [QL] ▷ MAR¹ *„šfáva, vlhkost“: *marca, marca* < PIS, SAB
- MASAG** [Et] ▷ < MBAS „hníst“: *maxa, maxë*
- MAT** [QL, VT39, Et] „jíst“: *anto, maita, mat-, matil, matsa, matsima* < NETH²
- MAW** [QL] „křičet, bečet“ (onom.): *mavar, möa, möalin, möar* < MIW < MBA, NJEN
- MBA** [VT47] *„bečet“ (onom.) < MBABA < MAW, NJEN
- MBABA** [VT47] ▷ MBA *„ovce“: *máma, mavar*
- MBAD** [Et] ▷ BAD „žalář, peklo“: *Angamanda, Mandos* (& MANAD)
- MBAKH** [Et] „vyměňovat“: *manca-, mancalë, *mancar* < KWAP
- MBAL** [Et] *„dlažba, dláždění“: *ambal, mallë*
- MBAR** [PE17, Et, QL] „bydlet, obývat“: *ambar, -mar* (*Eldamar*), *mardë, mardo* < KAW¹
- MBARAT** [PE17, Et] „osud“: *maranwë, marto, martya-, umbar* < MANAD } Možná totožný s předchozím, přičemž zákl. význam je „rozhodnout“ – v prvním případě o založení tábora, ve druhém o budoucnosti světa. QL má MRŦR.
- MBAS** [PE17, Et] „dělat těsto, péci“, [QL] též „vařit“: *massë, masta* < MASAG < AP³
- MBATH** [VT45] „krýt, chránit“: *umbas* < WATH < SOT, TURUM
- MBAW** [Et] „nutit, tlačit, zatěžovat, podrobovat“: *maurë, mausta, mauya-* < NID
- MBELEK** [PE17] ▷ BELEK „velký, mocný, silný“: *melehta, melehtë, Melkor* } Také uváděno ve formě MELEK. Viz též pozn. k MILIK.
- MBER** [Et] *„veselit se“: *merendë, merya, meryalë* < GALAS¹, GJEL < DEM
- MBIRIL** [Et] ▷ MIR¹+RIL *„třpytit se“: *miril, mirilya-* < TIN
- MBON** [PE17] *„kopec, hrouda“: *umbo, umbon* < TUN
- MBOTH** [Et]: *motto* „skvrna“ < MOT
- MBUD** [Et] ▷ BUD „vyčnívat“: *andamunda, mundo* < RAS
- ME** [VT43, 44*] zájmenný kořen 1. osoby množného čísla: *-lmë, me, -mmë* < WE¹
- MEL** [Et, PE17, QL] „milovat“: *málo, mel-, méla, melda, melin, melindo, melima, melissë, melmë* < NIL, SER
- MEN** [VT39, 43, PE17] „mít za cíl, směřovat, postupovat v zamýšleném směru, jít“: *hyarmen, men-, menel, menta-, mína* < LED, TEN² } Též použit v Etymologiích pro prostorové souvislosti, ale s významem spíše statickým – *„místo“ < NOM.
- MER** [Et] „chtít, toužit, přát si“: *mer-* < ID
- MET** [Et] „konec“: *mentë, métima, metya-* < KJEL¹, TEL¹
- MI** [Et, QL, PE17] } IM¹: „v, uvnitř, dovnitř“: *mi, minna, mir, mitya-* < ET
- MIKW** [QL] „líbat“: *micu-, miquë, miquelis, miquilë*
- MIL¹** [Et] „nenasytnost, zlá touha“: *mailë, mailëa, milmë, milya-* < MILIK < JES¹
- MIL²** [VT45]: *milya* „měkký, jemný, slabý“ < PHIL, SLIN
- MILIK** [Et] ▷ MIL¹: *Melko, milca* } Jméno temného Valy Tolkien později odvozoval od MBELEK.
- MIN** [VT42, 48] „jeden, první“, [Et] „stát o samotě, vyčnívat“: *min, minassë, minda, mindë, minë, mindon, minquë, minya* < ER, IŇG, JESET
- MIR¹** [PE17, Et] „cenit si, vážit si; cenný, drahý“: *atamir, mîrë, mîrima, mirwa, mirya* < < MBIRIL < MAR² < BILID
- MIR²** [QL] „usmívat se“: *mîr-, mîrëa, mirilla, mirmilë* < MIRIT < KAK, LAD², RAJ²
- MIRIT** < MRŦYŔ [QL] ▷ MIR² *„šklebit se“: *mirtya-, mirtyë*
- MIRU** [QL] „vino“: *miru, mirucarnë, mirúva, miruvorë* } *Miruvorë* později odvozováno přímo z valarštiny [PE17, WJ], kdež *mirub* „vino“.
- MIS¹** [Et] „jít volně, toulat se, bloudit“: *mirima, mista-* < RAN
- MIS²** [Et, VT45*] „mokrý, vlhký“ < MISID, MISIK < MITH < LOG < PARAK
- MISID** < MIZD [Et] ▷ MIS² *„vlhkost, mrholení“: *mistë*
- MISIK** [Et, VT45] ▷ MIS² *mixa* „mokrý“
- MITH** [PE17] „bledá, světlá šed“, [Et, VT45] možná „mlha“: *mista* < KHITH, MIS²
- MIW** [Et] „kňučet, kvílet“ (onom.): *maiwë, miulë* < MAW
- MO¹** [VT42*] „osoba, někdo“: *mo, -mo* (*ciryamo*) < MA² < WE²
- MO²** [Et] *„těžká práce“: *mól, móta-*
- MOR** [Et, PE17, QL] „černý“: *mordo, morë, mórë, Morin-gotto, morna, mornië* < MOROK
- MOROK** [Et] ▷ MOR: *morco* „medvěd“
- MOJ** [Et]: *moina* „známý, milý“
- MOT** [PE17] „bažina, mokřina“: Tel. < MBOTH
- MU** [Et] } UM¹ záporný kořen < BA, GU, LA
- MUJ** [Et] *„tajný“: *muilë, muina* < PHO3, TOR²
- MUK** [QL] „kálet“: *múco, muhta-, muqua, mut*
- MUL** [QL] „jemně namlít“: *mul-, mulma, mulmar, mulmin* < MAL¹ < POR

N

- NA¹** [PE17, Et] } AN¹ allativní prvek, „k, směrem k“: *-n, na, na-* (*napan-*), *-nna* < DA < LO
- NA²** [PE17, QL, Et] } AN² „být, existovat“: *na-, nai, nat* < EŇ, JE
- NAB** [WJ*] „duty“: *náva* < UNUK
- NAD** [Et] *„louka, pastvina, údolí“: *nanda, nandë*
- NAJ** [PE17, QL] „působit bolest či zármutek“, [Et] „naříkat“: *naina-, nairë* < ŇGAJ¹ < NAJAK < NEJ } Viz též NDAJ.
- NAJAK** [Et, QL] ▷ NAJ „bolest“: *naicë, naicelë, naicelëa, naita, naitya-* < OŇG } Podle Tolkienovy poznámky v Et je též možné, že tento základ nevznikl rozšířením z NAJ, nýbrž samohláskovým zesílením NAK < NAIK.
- NAK** [Et, QL] „kousat“: *nac-, nangwa, nahta, naxa* < ANAK < DAK, MAK < IT², NJAD
- NAKH** [PE17] „úzký, tenký“: *náha, nacca* < AK¹

- NAKW** [QL] „ukrást, vzít, získat tajně či nezákonně“: *nacu-, naquar* ◊ *PIL*²
- NAM** [VT41*] „soudit“: *nam-, náma, námiě, namna, Námo, Risil-Anamo* ◊ *BAD*
- NAN** [Et] *„maminka“: *Tel.* ◊ *MAM*
- NAP** [VT47] „rychle sevřít, uchopit“: *nappa* ◊ *MAP*
- NAR**¹ [Et] „plamen, oheň“: *nár, nárě, narwa* ◊ *ANAR* ◊ *RUJ, UR*¹, *US*
- NAR**² [Et] „vyprávět“: *Tel.* ◊ *NJAR*
- NARAD** ◊ *NRĚR* [QL] „vonět“: *narda-, nardilě, nardilěa* × *JOL*
- NARAK** [Et] „trhat, rvát“: *naraca, narca-* ◊ *SKAR*
- NAS** [Et] „špička, ostrý konec“: *nassě, nasta* ◊ *SNAS* ◊ *AJAK, EK*¹, *EREK, NEK*¹, *TIL*¹
- NAT** [Et] „tkát, vázat“: *natsě* ◊ *NUT* ◊ *LAN*², *RAJ*¹
- NATH** ◊ *NASA* [QL] „nechutnat, nelíbit se“: *nas-, násě, násěa, naswa* ◊ *UG*²
- NAW** ◊ *NAV* [QL] „hádat, tušit, mít podezření“: *nauma, naus, naustaviltě, nauta-, návě* ◊ *NOW* ◊ *INIK*
- NDAJ** [PE17] ► *DAJ*³ „hrozný, ohavný“: *nai-* (*naiquet-*) } V quen. splynulo s *NAJ*.
- NDAK** [Et] ► *DAK, NAK* „zabít“: *nahta-, -ndacil* (*Rómen-dacil*)
- NDAM** [Et] ► *DAM* „tlouci, bít kladivem“: *namba* ◊ *TARAM, TOŇG*
- NDAN** [W], [PE17], [Et] ► *DAN* „vrátit (se), vzít zpět“: *ananta, nan, nancar-, Nandor, nanwen-*
- NDEB** [PE17] „zkoušet, snažit se“: *nev-* ◊ *RIK*²
- NDER** [Et] ► *DER*¹ „ženich“: *Ender, nér* × *NDIS* } Viz též *NER*.
- NDEW** [Et] ► *DEW*¹ „následovat, jít za“: *neuna, neuro* × *JES*²
- NDIL** [Et] ► *NIL* „přítel“: *-ndil* (*Eärendil*), *nilda, nildě, nildo, nilmë, nilmo*
- NDIP** [PE17] ► *DIP* *„svěšený, sehnutý“: *nimpa* ◊ *NIP*
- NDIS** [Et] ► *NIS* „žena“: *Indis, -ndis* (*Erendis*), *nis, nissě* × *NDER*
- NDOL**¹ [Et] *„oblý“: *Andolat, nóla* ◊ *KOM*²
- NDOL**² [QL] „hloubit“: *noldarě, nolpa* ◊ *SAP*
- NDOR** [PE17], [W] ► *DOR* „země, souš“ (jako protiklad k vodě, moři): *nór, nórě* (& *NO*¹) } Starší zdroj vykládá jako „zůstávat, bydlet“; taktéž směřuje především ke slovu *nórě*, v němž splývají kořeny *NDOR* a *NO*¹.
- NDU** [Et], [PE17] ► *NU* „klesat, zapadat“: *andúně, númen, númenya, núta-* ◊ *NDUR* ◊ *KJEL*²
- NDUB** [PE17] ► *DUB*²: *numba* „sehnutý, shrbený“ ◊ *KAW*²
- NDUL** [Et] ► *DUL* „skrývat, halit“: *nulda, nulla* ◊ *SKAL*¹
- NDUR** [Et] ► *NDU* „klanět se“, sekundární význam „sloužit, poslouchat“: *-(n)dur* (*Arandur, Isildur*), *núro* ◊ *BEW*
- NEB** [PE17] „obrátit se směrem k (mluvčímu)“: *Tel.* ◊ *NIB*
- NED** [Et] „střed“: *Tel.* ◊ *ENED* ◊ *NEL*
- NEG** [VT45]: *nehtë* „plástev“ ◊ *NE3*
- NE3** [QL] *„včela“: *nehtelě, Niellúně, nier, nierwes* ◊ *NEG*
- NEJ** ◊ *NEI* [Et] „slza“: *niě, nieninquě, Nienna, nírě, nítě* ◊ *NAJ, NEN*
- NEK**¹ [PE17] *„špička, klín“: *necel, nehta, nehtë* ◊ *EK*¹ ◊ *LAG*¹, *NAS, TIL*²
- NEK**² [PE17] „zbavit“: *-enca, nec-, nehta-* ◊ *PEN*¹
- NEK**³ [VT47, 48] „dělit, oddělovat“ ◊ *ENEK* ◊ *SAT* } Může být příbuzné s *NEK*¹?
- NEL** [Et, VT42] „tři“: *nettil, nelya* ◊ *NELED* ◊ *NED*
- NELED** [VT48, Et] ► *NEL* „tři“: *neldě, neldiě*
- NELEK** [Et, VT46] „zub“: *nelcě, nelet* ◊ *NJELEK* ◊ *KARAK*
- NEM** [QL] *„šít“: *nelma, nem-, nembra* ◊ *THER*
- NEN** [Et, PE17] „voda“, [QL] „téci“: *nellě, nén, nendě, nénu* ◊ *NEJ* ◊ *LIKW, SIR*
- NEŇ** [Et] „nos“: *nengwě, nengwěa*
- NER** [W], [VT47], [QL] „muž“, pův. „fyzická síla, statečnost“: *nér, nercě, nerdo, Nessa* ◊ *WEG*¹ } Etymologie mají *DER* „muž“; jméno *Valiě* odvozují od kořene *NETH*.
- NETER** [VT47, Et] „devět“: *nertě, nertěa*
- NETH**¹ **I.** [Et, VT47] „mladý, svěží, živý, veselý“ (spojováno zejm. s mladými ženami): *něsě, Nessa, nessima, nettě* ◊ *GWEN, WEN*¹, *WIR*²; **II.** [VT47] „sestra“: *něsa, nettě* ◊ *THEL* } Jiná etymologie jména *Nessa* je uvedena u *NER*.
- NETH**² ◊ *NESE* [QL] „krmit, pást (se)“: *nes, nesselě, nesta* ◊ *MAT*
- NI**¹ [Et] } *IN*¹ „žena“: *ní* ◊ *NIS*
- NI**² [PE17, Et] zájmený základ 1. osoby jednotného čísla: *inyě, -n, ni, -nyě*
- NIB** [Et] „tvář, předek“: *Tel.* ◊ *NEB*
- NID** **I.** [VT41] „nutit, naléhat, tlačit“ (narozdíl od *ZOR*¹ i fyzicky): *nir-, níra, nirmě* ◊ *INID* ◊ *MBAW*; **II.** [Et] „opírat se“: *nirwa* } Slova uvedená v první části jiný text odvozuje od *NIR*.
- NIK** [VT48] „malý“ (s dobrými souvislostmi): *-incě* (*lepincě*), *níca, nincě* ◊ *NIP, PIK* ◊ *TIT*
- NIKW** **I.** [PE17, WJ] *„chlad, sníh, led“ **II.** [Et, QL] „bílý“: *nicu-, ninquě, ninquissě, ninquita-, niquě, niquis, nixě* ◊ *IS*², *LOS*², *RIŇG, SPAN*
- NIL** [Et] „přítel“, [PE17] „milovat jako přítele“ ◊ *NDIL* ◊ *MEL, SER*
- NIN**¹ [Et] „křehký, štíhlý“: *nindě* ◊ *DEN*¹, *PHIL*
- NIN**² [QL] *„modrozelený“: *ningon, ninwa* ◊ *LUG*², *LUJ*
- NIP** [VT48] „malý“, obvykle s náznakem slabosti: *nimpě, nípa* ◊ *NIK, NDIP*
- NIR** [VT41, PE17] „vůle, záměr, úmyslné rozhodnutí“: *níra, nirmě* ◊ *UB*² } Jiné odvození je uvedeno u *NID*.
- NIS** [Et] ► *NI*¹ „žena“ ◊ *NDIS*
- NJAD** [Et, VT46] „hryzat“: *nyarro* ◊ *NAK*
- NJAR** [Et, QL] „vyprávět“: *nyar-, nyariě, nyarna* ◊ *NAR*² ◊ *KWET* } *QL* má dále *nyanda*, pro něž bychom potřebovali ještě *NJAD* ◊ *NVAŘA*.
- NJAT** [QL] „tlachat, žvanit“: *nyata-, nyatil* ◊ *KWET*
- NJATH** ◊ *NYASA* [QL] *„škrábat“: *nyas, nyas-* ◊ *SRIP*
- NJEL** [Et] „zvonit, zpívat, sladce znít“: *nyellě, nyello, Solonyeldi* ◊ *LIN*¹, *LIR, SAL* } *PE17* uvádí podobné (ň)gjel, (ň)gjol „zvonění“ bez odvození.
- NJELEK** [PE15*]: *nyelet* „nehet“ ◊ *NELEK*
- NJEN** [QL] „mečet, bečet“ (onom.): *nyé, nyéni* ◊ *MAW, MBA*
- NO**¹ [PE17, Et, QL] } *ON* „zplodit; narodit se“: *Apanónar, no-, nórě* (& *NDOR*), *nossě, nosta, nostalě, onóro* ◊ *PU3* } Ve slově *nórě* splývá odvozenina tohoto kořene původního významu „rod či kmen, jeho území“ se slovem vytvořeným od základu *NDOR*, označujícím suchou zemi jako protiklad moře.
- NO**² [VT49*] prostorově „za, vzadu“, časově „před“: *nó, nōa* × *EP* } *QL* má v přesně opačném významu.
- NOL** [QL] „odvážit se“: *nol-, nolmë, noloitě, nolwa* ◊ *KAN*²

NOM [VT42*] „místo“: *nómě, sinomě, tanomě* ◊ MEN
NOR [PE17] „běžet, skákat“, [QL] „běžet, jet, točit se“: *nor-, normě, norollě, norta-* ◊ JUR; PIR
NOROTH [Et]: *norsa* „obr“
NOT [PE17, Et] „počítat“: *not-, nótě, notessě, únótima*
NOW [Et] „myslet, představovat si“: *nausě, nó, nōa* ◊ NAW ◊ SAM
NU [Et, PE17, QL] ◊ UN „klesat, sestupovat“: *nu, nún, nůta-* ◊ NDU ◊ NUR¹ × RO
NUK [WJ, PE17, VT39] „trpasličí, zakrnělý, nedorostlý, nedokonalý“: *nauca, Nauco, nuhta-* ◊ Etymologie odvozovaly od *NAUK, NAWAK*.
NUPH ◊ NUFU [QL] „čich“: *nuptě, nuv-* ◊ NUS¹
NUR¹ [Et] ▷ NU *, „hluboký“: *núra* ◊ TUB
NUR² [QL] *, „vrčet“: *nur, nurru-*
NUS¹ [QL] „čich“: *nus, nustě* ◊ NUPH
NUS² [VT46] „mysl, moudrost“: *Tel.* ◊ ŃGOL
NUT [Et] „vázat“: *nauta, nut-, nůtě* ◊ NAT ◊ LIM, RAP, SNAR, WED

Ń

ŃAL [PM] „zářít odrazem“, [PE17] „jasně zářít“: *Altariellě, yúyal* ◊ ŃGAL
ŃAJ¹ ◊ DAHYA [QL] ▷ NAJ *, „mučit, trápit“: *angaitya-, angayanda, angayassě* ◊ ŃGWAL
ŃAJ² [PE17] ▷ GAJ³ „zet, rozšiřovat se, otevírat se“: *ňaira*
ŃGAL [PE17] ▷ GAL², ŃAL „lesk, záře“: *ňalta, Ńaltariel* ◊ KAL
ŃGAN [Et] „hrát na strunný nástroj“ ◊ ŃGANAD ◊ SAL
ŃGANAD [Et] ▷ ŃGAN: *ňanda-, ñandaro, ñandě, ñandelě, ñandellě*
ŃGARAM [Et] „vlk“: *ňarmo* ◊ DARAK
ŃGAW [Et] „výt“: *ňaulě, ñauro* ◊ KHUG ◊ PE17 odvozuje slovo *ñauro* „vlkodlak“ od stejně znějícího kořene, ale uvádí jeho význam jako „zastírat, maskovat, padělat“.
ŃGET ◊ DETE [QL] „dostat, chytit“: *ňet-* ◊ KAM³
ŃGIL [MR, PE17] ▷ GIL „stříbrný lesk“: *ňillě*
ŃGJAL [Et] „mluvit nahlas nebo nesouvisle“ ◊ ŃGJALAM ◊ JAL
ŃGJALAM [Et] ▷ ŃGJAL: *indyalmě, yalmě* ◊ GLAM
ŃGJO [Et] „vnuk, potomek“: *indyo* ◊ ŃGJON
ŃGJON [Et] ▷ ŃGJO ◊ JON
ŃGOL [WJ, Et] „znalost, moudrost, učení“: *ingolě, ingolmo, ñóla, Ńoldor, ñólě, ñolwě* ◊ ŃGUL ◊ IS¹, NUS² ◊ Podle někt. poznámek tento význam je sekundární; pův. prý to bylo „tmavý, tmavohnědý“ (o vlasech), odtud jméno *Ńoldor* a až podle toho „znalost, učenost“ [PE17].
ŃGOR [PE17] „hrůza, bázeň, úcta“: *Tel.* ◊ ŃGOROTH ◊ ŃGUR²
ŃGOROTH [Et] ▷ ŃGOR „hrůza“: *ňorta, ñorto*
ŃGOTH [MR*]: *Moringotto* „Černý nepřítel“ ◊ KOTH
ŃGUL [PE17] zřejmě „zlá“ varianta ŃGOL: *ňůlě* „černá magie“
ŃGUR¹ [Et, VT46, PE17] „zemřít“: *ňuru, Ńurufantur, ñuruhuině* ◊ KWEL, PHIR × KOJ
ŃGUR² [WJ] „hrůza“: *Tel.* ◊ ŃGURUK ◊ ŃGOR ◊ RUK, THOS
ŃGURUK [WJ] ▷ ŃGUR²+RUK: *Tel.*

ŃGWAL [Et] „mučit“: *ňwalca, ñwalma, ñwalya-, ungwalě* ◊ ŃGAJ¹
ŃOL [Et, VT46] „zapáchat“: *olmě* ◊ JOL ◊ THAW, THUS

O

OJ¹ [Et, PE17] „stále, vždy, věčně“: *oi, oi(o)- (Oiencarmě), oia, oialě, oira, oirě* ◊ BOR
OJ² [QL] *, „chudý“: *oica, oisě, oista-, oita-* × AW²
OK [PE17, VT43] „zlý, špatný“: *olca, ongwě* ◊ OKOT ◊ AK², UK ◊ SRUG, UTH¹ × AL¹
OKOT ◊ OKTĀ [Et] ▷ KOT¹ ▷ OK: *ohta, ohtar*
OL¹ [UT*] „snít“ (mít krásnou, jasnou představu, vidinu, spíše než obyčejný noční sen): *ol-* ◊ OLOS
OL² [QL] *, „mnoho“: *olda, oldě, olli* ◊ LI¹, MAJ³, RIM¹
OLOB [PM] „větev“: *olwa* ◊ Etymologie mají GOLOB.
OLOS I. [Et, QL] ▷ LOS¹ „sen“: *olor, olorda, olórěa* ◊ PHAN³;
II. [UT] ▷ OL¹ „sen, vidění“: *olos, Olórin, olosta* ◊ Podle staršího odvození je kořen rozšířením základu LOS¹ „spát“ a nemá žádné zvláštní upřesnění významu. Podle novějšího však vznikl z kořene OL¹, jehož základním významem není obyčejný noční sen.
OM [PE17, Et] kořen pro protáhlejší, rezonující zvuk (zejm. hlas): *óma, óman, ómëa* ◊ LAM, SLON
ON [Et, PE17, WJ] ◊ NO¹ „zplodit, porodit; narodit se“: *onna, onta-, ontarě, ontaro*
OŃG [QL] „bolest“: *ong-, ongwě* ◊ NAJAK, SISIT
OP [PE17] *, „ústa“: *ópa, úpa* ◊ PEŃ, SOŃ
OR [Et, PE17, QL] ◊ RO „vzhůru, vysoko; stoupat“: *anarórě, or, órě, oromardi, oronta, orosta orta-* ◊ ORON, OROT ◊ AM², KHAL¹, TA3
ORON ◊ OR-NI [Et] ▷ OR „vysoký strom“: *orně* ◊ GALAD
OROT [Et] ▷ OR „výšina, hora“: *oronta, oron, orto*
OROM [Et] ▷ ROM: *Oromě* (lidová etymologie)
OS¹ [Et] „okolo, o“: *os, *osto* ◊ Jiné odvození *osto* „město“ v. OSOT.
OS² [PE17] kořen pro syčení, šum, pěnivý zvuk: *Ossě* ◊ Jiné odvození v. gos.
OSOT [WJ] ▷ SOT „chránit, bránit, krýt“: *osto* ◊ Etymologie odvozují z os¹.
OTOK [VT47, Et] „sedm“: *osco, oxo* ◊ OTOS ◊ Tento kořen se obvykle v queništině moc nepoužívá.
OTOS [VT47, Et] „sedm“: *Otselen, otso, otsola* ◊ OTOK
OW [QL] *, „ovčí vlna“ ◊ Etymologie patrně nahrazují kořenem row, odvozená slova lze přizpůsobit přidáním počáteční souhlásky.

P

PA¹ [VT43] ◊ AP¹ „dotýkat se“: *pa, pá*
PA² [VT44*] ◊ AP² „po“: *pa, pá*
PAD [Et] *, „ohrazené místo, dvůr“: *panda* ◊ PEL¹, THUR

- PAJ** [QL] „potrestat, oplatit, pomstít se; dobýt“: *apairě, paimě, paimeně, paimesta, paimeta-, pairemo, paitya-*
- PAK** [VT41, PE17] „uzavřít“: *pahta* ◊ KHOL × LAT⁴
- PAL** [Et, VT47, QL] „široký, širý, rozlehlý, otevřený“ – pův. o zemi, ploché a rovné: *palis, palla, palmě, palu-, paluhta, palúrě, palya-* ◊ PALAN, PALAT ◊ DAL, JAN⁴, LAD⁴, ROS² × AK⁴
- PALAN** [Et, VT47] ▷ PAL *, „široko daleko“: *palan, palantír, palda* ◊ KHAJ
- PALAP** [Et] *, „bít, plácát“: *palpa-* ◊ PILIT ◊ SPALAP } Možná též rozšíření kořene PAL (jakožto „bít naplocho“).
- PALAT** [VT47] ▷ PAL *, „dlaň“: *palta, palta-* ◊ MA3, RUN⁴ ◊ PILIT } QL má PLTYL.
- PAN** [Et] „umístit, upevnit“ (zvl. o práci se dřevem), [PE17, QL] „uspořádat, srovnat“: *ampano, pano, panya-* ◊ STAB, TAK
- PAP** [QL] *, „třást se“: *pap-, pampilě, pampilěa, pampině, patil* ◊ GIR, KWATH
- PAR⁴** [PE17, QL] „slupka, kůra; kniha“: *parca, parma, parna* ◊ PARAN ◊ RAD, SAD
- PAR²** [Et] „složit, dát dohromady“: *parma*
- PAR³** [PE17] „učit se, získávat informace – nikoli zkušeností či pozorováním, ale komunikací – vyučováním n. popisem ve slovech či písmu“: *parma* } Kořeny PAR mají naprosto odlišný význam, ale všechny zřejmě vznikly převážně za účelem vysvětlení slova *parma* „kniha“.
- PARAK** [Et]: *parca* „suchý“ ◊ DOR × MIS²
- PARAN** [PE17] ▷ PAR⁴ „oloupaný, holý, nahý“: *parně* ◊ PHAL²
- PAS** [PE17] ◊ PATH
- PAT⁴** [Et, QL] „otevřít, rozvinout, ukázat“: *panta* ◊ ETER, WEL
- PAT²** [QL] *, „klapat“ (onom.): *pat-, patacanda, patacě, patinca* ◊ PET
- PATH** [PE17, Et] „hladký, hedvábný“: **pásě, passa, pasta* ◊ PAS ◊ LAT³, RUN³
- PED** [PE17] „svah, sklon; strmě se svažovat“: *ampendě, penda, pendě* } Etymologie mají PEN², PENED, ale PE17 výslovně upravuje na PED.
- PEG** [Et] „ústa“: *pé* } Pozdější zdroj mění tento kořen na PEÑ.
- PEJ** [PE17] *, „malý“: *pia* ◊ PIK
- PEL⁴** [PE17, QL, Et] „oplotit, ohradit; hrana, mez, plot“: *pella, pelo, pelto* ◊ PELES ◊ JOD, PAD, THUR
- PEL²** [Et] „otáčet se kolem pevného bodu“: *pel-, peltas* ◊ KWER
- PELES** [Et] ▷ PEL⁴ *, „ohrazené místo, město“: *opelě, peler* ◊ OSOT
- PEK** [QL] *, „chochol, hřeben“ (kohoutí ap.): *pehtë* ◊ PEKW ◊ KWIN⁴
- PEKW** [QL] *, „česat“: *pecu-, pequil* ◊ PEK
- PEN⁴** [PE17, WJ] „postrádat, nemít“: *pen, penda-, penya* ◊ NEK², U × UB⁴
- PEN²** [Et] *, „svažovat se“ ◊ PENED } Pozdější zdroje mění na PED.
- PENED** [Et] ▷ PEN²
- PEÑ** [VT39] *, „ústa“: *pé, penga-* ◊ OP, SOÑ } Starší Etymologie mají PEG.
- PER** [Et] „rozpůlit“, [PE17] „polovina“: *Pereldar, peresta, perina, perta, perya-*
- PERES** [Et] „ovlivňovat, měnit, rušit“: *Tel.* ◊ wis²
- PET** [QL] *, „flouci, klovat“: *penta, pet-* ◊ PAT² ◊ TAM⁴
- PHAB** ◊ EABA [QL] *, „tlustý, otlý“: *famba, fambo* ◊ TIW
- PHAJ⁴** [Et, PM, MR] *, „duch, duše“ (pův. význam „vzayařovat“): *faila, faina-, fairě, fěa* × SRAW
- PHAJ²** ◊ EAŶA [QL] *, „svoboda“: *faino, fairě, fairiě* ◊ LER
- PHAL⁴** [Et, PE17, QL] „pěna; šplouchat, cákat“: *Falanyeldi, fallě, falma, falmarin* ◊ PHALAS ◊ SPAL ◊ SOL, WIG⁴
- PHAL²** ◊ EALA [QL] „holý, nahý“: *falca, falcassěa* ◊ PARAN
- PHALAK** ◊ ELKĪ [QL] „roztínat, sekát“: *falqua, falquan* ◊ KIR, SJAD
- PHALAS** [Et] ▷ PHAL⁴ „pěna“: *falassě, falasta-* ◊ SPALAS
- PHAN⁴** [PE17, VT43] „krýt, stínit, halit“: *fana, fanta-* ◊ SPAN² ◊ SKAL⁴, WAJ⁴, WATHAR } Mezi PHAN⁴ a SPAN⁴ docházelo k ovlivňování významů.
- PHAN²** [PE17] „bílý“ ◊ SPAN⁴ } Někde psáno EAN. Dále viz SPAN⁴, SPAN².
- PHAN³** ◊ EANA, ENṬN [QL] *, „sen“: *fanórě, fanórěa, fanwě* ◊ OLOS
- PHAR** [Et] „dosahovat, stačit“: *fárě, fárěa, farya-*
- PHARAN** [PE17] *, „jeřáb (strom)“: *faran, orofarně*
- PHAS** [Et] *, „(zcuchané) vlasy“: *farně, fassě, fasta-* ◊ LOKH, SPIN, TIL²
- PHAW** ◊ PHAU [Et] „mít otevřená ústa“: *fauca* } PE17 překládá jako „vydávát (páchnoucí dech ap.)“
- PHEG** [VT46] „vnitřek, jádro, podstata“: *Tel.*
- PHELEG** [Et] „jeskyně“: *felya* ◊ PHELEK ◊ GAT², ROD
- PHELEK** [PE17] *felco* „důl, jeskyně, podzemní obydlí“ ◊ PHELEG
- PHEN** [PE17, Et] „dveře“: *fenda, fenna* ◊ AD²
- PHER⁴** [Et] „buk“ ◊ PHEREN ◊ BERETh
- PHER²** [PE17] *, „pohotový, připravený, hbitý“: *férima, ferina, ferya-*
- PHEREN** [Et] ▷ PHER⁴ „buk“: *feren, ferinya, ferna, ferně*
- PHEW** [Et] „hrozit se, hnsit si“: *feuya-* ◊ DJEL
- PHI** [Et, VT46]: *fiön* „sokol“
- PHIL** ◊ FILI [QL] „jemný, tenký“: *flima, filquě, flumě* ◊ MIL², NIN⁴
- PHILIK** [Et] „ptáček“: *flit*
- PHIN⁴** [PE17, Et, QL] „zručný, šikovný (zejm. o rukou a prstech), jemný; bystrý“: *finda, finta-, finwa, finya* ◊ LIK, KUR
- PHIN²** [PM] „vlasy“: *finda, findě, fině* ◊ SPIN } Vhodnější je podoba SPIN [PE17, Et].
- PHIR** [WJ, Et] „vydechnout“, později „zemřít přirozenou smrtí“: *fairě, fir-, fírima, Fírimar, firin, Firyar* ◊ KWEL, ŇGUR⁴
- PHO3** ◊ EO3O [QL] „skrývat, syslit, tajně hromadit“: *föalócě, foína, fólě, fólíma* ◊ MUJ, TOR² } Föalócě „drak střezící poklad“ později zařazeno pod PHAW, tedy asi „drak s páchnoucím dechem“.
- PHOR** [Et] „pravice“: *formaitě, formen, formenya, forya* × KHJAR
- PHUJ** [Et] *, „temná noc, hluboký stín“: *fuině, huině, hui-va* ◊ LUM, THUS, UŇG
- PHUM** ◊ FUMU [QL] „spát“: *fum-, fúmě, fúmelot* ◊ LOS⁴ × KUJ } Tento kořen se narozdíl od LOR zřejmě týká především hlubšího spánku.

PHUR [GL*] „lhát“: *fur-, furu*
PIK [Et, WJ] *, „drobný“: *Picinaucor, pitya* ◊ NIK, TIK ◊ PEJ, TIT × KHAW¹
PIL¹ [QL] *, „peří“: *pilin, pilintelē* ◊ PILIM ◊ KWES
PIL² [QL] „loupit“: *pil-, pilmo, pilucca, pilwē* ◊ NAKW
PILIM [Et] ▷ **PIL¹**: *pilin* „šíp“ } Dle VT46 není kořenový tvar zcela jistý, možné je též čtení **PILIN**.
PILIT ◊ PLTYL [QL] *, „úder plochou dlaní“: *pilya-, piltyē* ◊ PALAT ◊ PALAP
PIP [QL] „viset, vléci se“: *pimpě, pimpilin* ◊ KWIKW ◊ LIŇG
PIR [QL] *, „točit se, vrtět se“: *pir-, pirin, pirinumbē* ◊ KWIR ◊ NOR
PIS [Et] *, „šťáva“: *pirya* ◊ MARAK, SAB
PIW [Et] „plivat“: *piuta-* ◊ RET²
POJ [QL, Et] *, „čistý“: *poica, poimě, poita-, poitya-* ◊ ALU, SOW × WAŽ
POL¹ [VT41, Et, QL] „moci, mít fyzickou sílu či schopnost“, [PE17] „velký, silný“: *pol-, polca* ◊ POLOD } Jiná poznámka uvádí základní význam jako „rozdrtit, rozlámat“ a směřuje ještě k odv. slovu „mouka“ [PE17].
POL² [QL] „oves“: *polē, polenta, polessē, polina, polisimpē* ◊ POR
POLOD [Et] ▷ **POL¹** „tělesně silný“: *polda, poldorē, poldórēa* ◊ BEL, TULUK
POR [Et]: *porē* „mouka“ ◊ **POL²** ◊ MUL
POROK [VT47, QL] „slepice“ (onom.): *porocē, porocellē* ◊ KOROK² ◊ KEK
POT [Et] „zvířecí noha“: *Tel.* ◊ TAL
PUŽ ◊ PU(HU) [QL] „plodit, rozmnožovat se“: *puhta, puxē* ◊ NO¹
PUL [QL] „dmout se, natékat“: *pul-, pulmē*
PUP [QL] *, „bublina“: *pumpo, pumpolē* ◊ PUTH
PUS [Et] „zastavit, přestat“: *pusta, pusta-* ◊ PUT } Možná měl být nahrazen kořenem PUT.
PUT [Et] *, „zastavit“: *punta, pusta-, putta* ◊ PUS ◊ DAR, TAP
PUTH ◊ PUSU [QL] „foukat, nafukovat“: *pus-, pussē, pusulpē, pusulta-* ◊ PUP ◊ SWES, THU

R

RAB¹ I. [Et, VT46] „divoký, nezkrocený“ II. [PE17] „zbloudilý, putující, neusazený“ (postrádající směr n. účel): *ráva, ravanda* ◊ RAW, SRAB ◊ BEREK
RAB² [Et, VT46] *, „zed, břeh“: *ramba, ráva*
RAD¹ ◊ RAŇA [QL] *, „loupat, škrábat, odírat“: *rar-, randa, rasta* ◊ PAR¹ ◊ SAD
RAD² [Et] „vracet se“: *randa*
RAG [Et] *, „křivý“: *Tel.* ◊ RAJAK, SKWAR
RAJ¹ [VT42] „plést, dělat síť nebo krajku“, též „chytat do sítě“: *carrēa, raima, raita-, rēa-* ◊ LI², NAT, REB, REM
RAJ² [PE17] „usmívat se, projevovat potěšení či přizeň výrazem tváře“: *raina, raita-* ◊ MIR²
RAJAK [Et] *, „křivý, nesprávný“: *raica* ◊ RAG, SKWAR } Jiné odvození je uvedeno u kořene RIK¹.
RAK¹ [MC*] „lámat“: *rac-* ◊ RUV, SKAT
RAK² [Et] „natahovat se, dosahovat“: *ranco, rangwē*

RAM¹ [Et] *, „křídlo“: *Eärrámē, ráma, ramya-* ◊ WIL
RAM² [QL] „křičet, troubit“: *ram-, rambē* ◊ ROM
RAN [Et, VT42, PE17] „putovat, toulat se, bloudit, jít nejistou cestou“, [PE17] „chybovat, bloudit, odchylovat se od nařízeného či zvoleného směru“: *Rána, ránē, ránēa, ranya* ◊ MIS¹
RAP [VT46] „vázat“ ◊ NUT, SNAR
RAS [Et] „vyčínat“: **arassē, rassē* ◊ MBUD
RASAT [Et] „dvanáct“: **rasta*
RAT¹ [PE17] „čnít, tyčít se“: *ráta-* ◊ ARAT ◊ BARAD, TJUL
RAT² [Et] „jít, kráčet“: *Tel.* ◊ BAT, LED
RAW [QL, Et] *, „dravý, divoký“: *rá, rausima, raustē, ravennē* ◊ RAB¹ ◊ SRAB
REB [VT42] „zaplétat, chytat do sítě“: *remba-, rambē, rembina* ◊ REM ◊ RAJ¹
RED¹ [Et] „rozhazovat, sít“: *rer-* ◊ ERED ◊ SPAR²
RED² ◊ RESE [QL] „pomáhat, podporovat“: *rendo, réro, ressē, resta* ◊ ATH
REG [Et] „hrana, hranice, okraj“: *réna* ◊ LAN¹, RIM²
REK [PE17] „uniknout; zachránit (se) před zkázou, zrádou či nebezpečím“: *rehtie* ◊ BAR
REN [PM] „připomínat (si), mít v mysli“: *Tel.* ◊ SAN
REM [VT42] „zaplétat, chytat do sítě“: *rem-, remma* ◊ REB ◊ RAJ¹, SNEW
REP [Et] „ohyb, hák“: *rempa* ◊ GAP, GAT¹
RET¹ [PE17] „lézt (vzhůru)“: *retto*
RET² ◊ RETYE [QL] *, „plivat“: *rentyē, refima, retya-* ◊ PIW
RETH [PE17] „zůstávat na stejném místě“, odtud „být klidný, trpělivý“: *Tel.* ◊ LEM
RIG [PE17, Et] „věnec, koruna“, [PM] „plést, vinout, vít“: *ría, riē, riellē, rína* ◊ WEJ
RIK¹ [VT39, QL] „kroutit, točit“: *marihhta, raica* ◊ SNUR } Etymologie mají RAJAK.
RIK² [PE17] „snažit se, vyvíjet úsilí, pokoušet se o něco (navzdory překážce či protivníkovi)“: *ric-* ◊ NDEB
RIK³ [Et] „šklubnutí, náhlý pohyb“: *rihta-, rincē* ◊ RIKH ◊ KARAP
RIKH [Et] ◊ RIK³
RIL [PE17] „jasný, zářivý“, [Et] „třpytit se“: *rilma, rilya, Silmaril* ◊ GIL, SIL, THIL ◊ IT¹, SINIT
RIM¹ [Et, VT46] „oplývat“: *rimba, rimbē* ◊ OL², UB¹, UM²
RIM² [QL] *, „okraj, lem, hranice“: *rim-, ríma, rímenoitē* ◊ RIP² ◊ LAN¹, REG } V Et psáno RĪ, ve VT46 poznámka o úpravě na SRI.
RIN [Et, QL] *, „kruh“: *rinda, rindē* ◊ KOR
RIŇG [Et, QL] „chladný“: *rin, ringa, ringē, ringwē* ◊ NIKW
RIP¹ [Et] „letět, řídit se“: *rimpa* ◊ ALAK, THOR
RIP² [QL] *, „pruh“: *rimpē, rípa, ripta-* ◊ RIM² ◊ KWILIT
RIS [Et, PE17] „sekat, štípat“: *rista-* ◊ KIRIS ◊ KIR, SJAD
RO [Et, PE17, QL] } OR „zvedat se, stoupat“: *rómen, rómenya, róna* × NU
ROD [Et] „jeskyně, klenba“: *rondo* ◊ ROT ◊ GAT², PHELEG } Novější zdroj uvádí RON¹ a upřesňuje význam.
ROJ¹ [Et] „honit, pronásledovat“: *roimē, roita-, ronyo* ◊ SPAR¹
ROJ² [Et] „zrzavý, červený“: *roina* ◊ GROJ ◊ GAJ², KARAN, RUS¹
ROK [Et] *, „kůň“: *rocco, roquen* ◊ LOP
ROM [WJ, Et, PE17] kořen pro zvuk trumpet či rohů: *róma, romba* ◊ OROM ◊ RAM²

RON¹ [WJ] „klenout se – o přírodních i umělých stopech, ale vždy v pohledu zespoda, zevnitř“: *rondo* { Etymologie mají ROD.
RON² [PE17] „pevný, hmatatelný, hmotný“: *ronda* ◀ GRON ◊ SRON
ROS¹ [PM] „kapky, vodní tříšť (rozprášená větrem z fontány, vodopádu či lámajících se vln)“, [Et] „kapat“: *rossë* ◊ LIB¹, WIG¹
ROS² [Et] „plán“: *Tel.* ◊ PAL
ROT [PE17] „jeskyně“, [VT46] „vývrt, tunel“, [QL] „dutina“: *ronta, róta, rotsë, rotto* ◀ GROT ◊ ROD, SROT ◊ SAP, UNUK
RUD [Et] „kyj, klacek“: *runda* ◀ GRUD
RUŽ ◀ RU'U [QL] „klid, mír“: *rua, ruë, ruin, rúya* ◊ KWILID, SED
RUJ [PE17] „planout“: *aparuiivë, ruimen, ruina, ruinë, ruivë* ◊ NAR¹, UR¹ { Odtud by se dala odvodit i slova, která má PM pod koř. RUN².
RUK [WJ, VT39, PE17] nejstarší základ pro strach a strašné věci a tvory: *orco, rauco, rúcima, ruhta-, urco* ◊ GAJAS² GOS, KAWAR, ŃGUR² { Výraz *orco* byl do quenijštiny převzat ze sindarštiny. Starší zdroj jej odvozuje od OROK „skřet“, kořen RUK je přeložen jako „démon“ [Et].
RUN¹ [Et] „dlaň ruky n. spodní plocha chodidla“: *runya, tallunë* ◊ PALAT, TAL
RUN² [PM] „rudý, žhnoucí“: *runya, rúnya* ◀ URUN ◊ BARAS, JUL² { Viz též RUJ.
RUN³ [PE17] „hladit, brousit, leštit“: *runda* ◊ PATH
RUS¹ [VT41] „červenohnědý, zrzavý“: *rusco, ruscuitë, russa, russë* ◀ URUS ◊ BARAN, GAJ², ROJ²
RUS² [Et] „lesk kovu“: *russë*
RUTH [PE17] „hněv, zuřivost, vztek“: *rúsë, rúsëa, ruxa, ursa-*
RUW ◀ RUVU [QL] „puknout“: *rúvina* ◊ RAK¹ { Podoba kořene není jistá, mohla by být i RUB.

S

SA [VT48] zájmenný kořen 3. osoby j. č.: -s, sa ◊ SE, TA²
SAB [Et]: *sáva, šťáva* ◊ MARAK, PIS
SAD [VT42] „dřít, loupat, stahovat“: *Tel.* ◊ RAD ◊ PAR¹
SAG [Et]: *sangwa* „jed“, *sára* „hořký“ ◊ SLOJ
SAŽ [QL] „horko“: *sahta-, saiwa, saquila* ◊ LAW², UR¹
SAJ¹ [Et] „vědět, chápat“: *saira, sairon* ◊ IS¹, KHAN¹
SAJ² [QL] „hlad“: *saita-* ◀ SAJAK
SAJAK [QL] ▷ SAJ²: *saicë, saicelë, saicelëa, saiqua, saitya-*
SAJAP [QL] „bota“: *hyapa, saipo* { Etymologie mají SKJAP.
SAK [QL] „hledat“: *sac-* ◊ KETH
SAL [QL] „hudba“: *salamba, salaquintil, salma, salmë, salquin* ◊ LIN¹, NJEL, ŃGAN
SALAK [QL, Et] „tráva, bylina“: **salahta-, salca, salquë* { V QL ve tvaru SĀKL.
SALAP [QL, Et] „vylizovat, srkat“: *salpa* ◊ SULUP { QL má SĀPL.
SAM [VT41, PE17] „myslet, uvědomovat si“: *ósanwë, sáma, sanar, sanwë* ◊ NOW, REN { Slovo *sanar*, nevzniklo-li analogií podle *sanwë*, vyžaduje obměněný kořen SAN.
SAP [QL] „kopat, hloubit“: *sampa, sampë, sat, satwa* ◊ NDOL², ROT × KUM²
SAR¹ [Et] „kámen“: *sar, sarna, sarnë* ◊ STAR ◊ GONOD
SAR² [WJ] „tesat, rýt“, později „psát“: *sarat, sarmë* ◊ TEK
SAR³ [QL] „řezat, opracovávat dřevo“: *sar-, sarat, sarapenda, saratwa, sarma* ◊ STAB
SARAK ◀ SRĀK [QL] „tělo, maso“: *sarco, sarcuva, sarqua* ◊ SRAW
SAT [VT42] „místo, přirozeně či uměle vymezený prostor“, též „doba, určené období, časový úsek“; „vyznačovat, dělit“: *asta, sat-, satya, -sta (canasta)* ◊ NEK³
SATAR [PE17] „důvěra, věrnost, stálost“: *astar, sarta, sarto, satar* ◊ BORON
SAW¹ [PE17] „odporný, hnusný, hanebný; špatný, zlý, bídný“: *sau- (saucarya), saura, Sauron, sôa* ◊ THAW ◊ SRUG
SAW² [QL] „pes“: *saulë, savanda, savar* ◊ GRAW, KHUG
SE [VT48] zájmenný kořen 3. osoby j. č.: *eryë, -ryë, -s, se* ◊ SA, TE
SED [WJ, Et] „klid, odpočinek“: *senda, ser-, sérë* ◀ ESED ◊ KHAW², KWILID, RUŽ
SELED ◀ SEL-D [Et] „dítě“: *selda, seldë, seldo, Tindómerel* ◊ KHIN
SER [Et] „milovat, mít rád“ (o přátelství): *-ser, sermë, sermo, seron* ◊ MEL, NIL
SEREK [PE17] „krev“: *sercë* ◊ JAR
SI [Et, PE17, VT48] ukazovací kořen „toto, zde, nyní“: *sí, sië, símen, sitë* ◀ SIN × TA¹
SIK [Et]: *sicil* „dýka, nůž“
SIL [Et, QL] „stříbrný svit“: *silma, Silmaril, silmë, silwin* ◀ SILIP ◊ GIL, RIL, THIL
SILIP [Et] ▷ SIL: *Silpion* { Rozšířený kořen vznikl pod vlivem kořene KJELEP.
SILIT ◀ SĪTL [QL] „třdit, přesívat“: *silta, siltina*
SIN [PE17] ▷ SI ukazovací kořen: *sin, sinya*
SINIK ◀ SINI [QL, VT40*] „nerost, ruda, drahokam“: *sinquë, sinquelë, sinquina* ◊ SINIT
SINIT ◀ SNTYN [QL] „třpytit se“: *sintil, sintilis, sintya-* ◊ SINIK ◊ RIL
SİNG ◀ SIDI [QL] „sůl“: *singë, singwa*
SIP [QL] „hvízdát, pískat“: *sip-, simpa, simpetar, simpina, simpisë* ◊ KWIN²
SIR [Et, QL] „téci, plynout“: *sir-, sírë, siril, sírima, sirya-* ◊ KEL, NEN, UL
SIS [VT46] ◊ SUS
SISIT ◀ SŠTYŞ [QL] „bolet, hnisat“: *sistina, sistya-* ◊ OŃG
SITH ◀ SISI [QL] „sežehnout, opálit“: *sis-, sisin* ◊ US
SIW [Et] „vzrušovat, pobízet“: *siulë* ◊ KHOR
SJAD [Et] „rozseknout, rozetnout“: *hyando, hyar-, hyatsë* ◊ KIR, PHALAK, RIS { QL má HYAŘA „rozřít“.
SJAL [Et]: *hyalma* „mušle, lastura“
SKAL¹ [PE17, Et] „stínit, halit, ukrývat před světlem“: *halda, halya-* ◊ × KAL ◊ NDUL, PHAN¹, WATHAR
SKAL² [Et] „rybka“: *hala, halatirno* ◊ LIW
SKAR [Et] „trhat, rvát“: *harna, harwë* ◊ NARAK
SKAT [Et] „rozlomit“: *hat-, terhat-* ◊ RAK¹
SKEL [Et] „kůže“: *helda, helma, helta-*

SKIL [Et] „dělit“ ○ KIL
SKOL [PE17] „zavřít“ ○ KHOL
SKOR [PE17] „hrubý, pokažený, nesouměrný“ ○ × KOR
SKJAP [Et, VTe] *, „bota“: *hyapat* } Etymologie, jak byly vydány v LR, překládají slovo *hyapat* jako „pobřeží“. Badatelé se však shodují na tom, že je to špatně přečteno a má to být „bota“ (v angličtině „shoe“ místo „shore“). Podobné slovo je v QL odvozeno od kořene SAJAP.
SKU [PE17] „klít, proklínat“ ○ KHU
SKWAR [Et] „ohnutý“: *hwarin, hwarma* ○ RAG, RAJAK
SLAS [PE17] „ucho“: *hlar-, hlas* ○ LAS²
SLIG [Et] *, „pavouk, pavučina“: *lia, liantë, línë, Ungoliantë* ○ LI²
SLIN [Et] „jemný“: *linda* (& LIN), *linta-* ○ MIL² } V QL uveden jako LINI.
SLIW [Et] „chorý, bledý“: *laiwa, lívë* ○ LEW, KWAM, KWOL
SLOJ [PE17] „jed“: *hloima, hloirë, hloirëa, hloita-* ○ SAG
SLOK [PE17*] „plaz, had, červ“: *hlócë* ○ LOK
SLON [PE17, VT48] „zvuk“: *hlón, hlóna, hlonítë, ohlon* ○ LAM, OM
SLUK [Et] „polykat“ ○ LAK²
SLUS [Et] „šeptat“: *lussa-, lussë* ○ SRUS ○ KWIS
SMAG [Et] „špína, poskvrna“: *Tel.* ○ WA3
SMAL [Et] „žlutý“: *ambalë, ammalë, malda, malina, malo, malwa* ○ MAL²
SNAR [Et] „vázat“: *narda* ○ NUT, RAP
SNAS [Et] *, „špička, ostrý konec“ ○ NAS
SNEW [Et] „zaplést, chytit do pastí“: *neuma* ○ REM
SNUR [Et] „kroutit“: *Tel.* ○ RIK⁴
SOK [VT39, QL] „pít, lokat“: *soica* ○ SUK⁴ ○ JUL⁴
SOL [QL, Et] *, „příboj“: *solmë, Solonyeldi, solor* ○ PHAL⁴
SOŇ [PE17]: *songa* „dutina ústní“ ○ OP, PEŇ
SOT [WJ] „chránit, bránit, krýt“ < OSOT ○ THUR
SOW [QL] „mýt se“: *saunë, sausa, sov-, sovallë, sovalwa* ○ ALU, POJ
SPAJ [Et] „pohrdat“: *faica*
SPAL [VT46] „pěna“ < SPALAS ○ PHAL⁴
SPALAP [H.F.*] „šlehat, bičovat“: **falampa, *falpa-* ○ PALAP
SPALAS [VT46] ▷ SPAL ○ PHALAS
SPAN⁴ [Et, VT46] „bílý“: *fána, fanya, fanyarë* ○ PHAN² ○ LOS², NIKW } PE17 píše jako EAN a upřesňuje význam: týká se zejm. barvy (odraženého světla) oblaků, sněhu, mlhy.
SPAN² [PE17] „skrývat, halit“ ○ PHAN⁴ } Kořeny SPAN² a PHAN² jsou zřejmě výsledkem Tolkienovy nerozhodnosti ohledně přesné podoby těchto splývajících kořenů.
SPANAG [Et] *, „vousy“: *Andafangar, fanga*
SPAR⁴ [Et, PE17] „lovit, pronásledovat“: *Tel.* ○ ROJ⁴
SPAR² [VT46] „rozprostrít, nastlat, rozsypat“: *fára, farma* ○ RED⁴ × KOM⁴
SPIN [PE17, Et] „kadeř, vlas; jemné vlákno“: *findë, findilë, finë, ipsin* ○ PHIN² ○ LOKH, PHAS, TIL²
SRAB [PE17] „divoký, nezkrocený“, odtud často „prudký, surový, nepřátelský (k elfům a lidem)“: *hráva, hravan* ○ RAB ○ RAW
SRAG [PE17] „velmi obtížný, nešikovný“: *hrai- (hraicënë), hraia, hranga* ○ DER², GUR
SRAW [PM] *, „tělo, maso“: *hravan, hrávë, hröa, Mirröanwi* ○ SARAQ × PHAJ⁴
SRIP [Et] „škrábat“: *Tel.* ○ NJATH

SRIS [PE17] „sníh“: *hrir-, hrissë, hristil* ○ GOLOS, LOS²
SRON [PE17] *, „hmota“: *hrón, hrondo* ○ RON²
SROT [PM] „hloubit, kopat, tunelovat“: *hróta* ○ ROT
SRUG [PE17] *, „zlý“: *hrúa, hrúya* ○ OK, SAW⁴, UTH⁴
SRUS [Et] „šeptat“: *Tel.* ○ SLUS
STAB [Et] kořen pro tesařskou práci: *sambë, samna, samno, -san* ○ PAN, SAR³
STAG [Et] „tlačit, stlačovat“: *sanga* ○ THAG ○ KWAR } QL má SADA.
STAK [Et] „rozdělit, vložit“: *sanca* ○ KIL
STAL⁴ [PE17] „silný“: *Astaldo* < STALAG ○ STEL
STAL² [Et] „příkrý“: *Tel.*
STALAG [Et] ▷ STAL⁴ „pevný, statný, statečný“: *Tel.* ○ BER, TULUK
STAN [Et, VT46] „určit, ukázat, rozhodnout“: *sanda, sanya, sanyë*
STAR [Et] „tuhý“: *sara* < STARAN ○ SAR⁴ ○ DOR, TARAG
STARAN [Et] ▷ STAR: *Tel.*
STEL [WJ] „zůstat pevný“: *selma* < ESTEL ○ STAL⁴ ○ BOR × WAR
STEN [PE17] „zkrátit, omezit, stěsnat“: *senna* ○ STIN × TAJ
STIN < STINTÄ [Et] „krátký“: *sinta* ○ STEN × ANAD
STOL [PE17] „přílba“: *castol* ○ KHAR
STUD [VT46, Et] „základ“: *sunda, sundo* ○ SUD ○ SULUK, TALAM
SU [PE17, VT47] kořen pro zvuk větru < SUR, SUS ○ THU } QL uvádí SUHYU, SUHU, SUFU.
SUD [Et] „základ“ ○ STUD
SUG [Et] „pít“: *súlo* ○ SUK⁴ ○ JUL⁴
SUK⁴ [Et] „pít“: *suc-, suhto, sungwa* ○ SOK, SUG ○ JUL⁴
SUK² [QL] *, „pryskyřice“: *súcë, suhtë, sutil, suxina*
SULUK [Et]: *sulca* „kořen, zejm. jedlý“ ○ STUD
SULUP < SĪPĪ [QL] *, „polévka“: *sulpa* ○ SALAP
SUR [PE17] ▷ SU: *súřë* ○ SUS ○ THU, WAJ²
SUS [Et] ▷ SU „syčet“: *surya* ○ SIS, SUR
SWAD [Et]: *hwan* „houba“
SWES [Et] zvuk foukání n. dýchání: *hwesta* ○ PUTH, THU
SWIN [Et] „vířit, kroužit“: *hwindë, hwinya-*

T

TA⁴ [Et, PE17, QL] ukazovací kořen „to, tam, tehdy“: *ta, tana, tanna, tar* < TAN², TAS ○ EN² × SI
TA² [VT48] zájmenný kořen 3. osoby množného čísla: *-t, ta* ○ SA, TE
TAG [PE17] ○ TA3, TAJ
TA3 [Et, PE17, QL] „vysoký, vznešený“: *tár, tára, tári, tárië, tarquesta* ○ TAG, TAJ ○ AR⁴, BARAD, OR } WJ jako asi jediný ze známých zdrojů tento kořen zahrnuje a uvádí místo něj TAR.
TAJ [Et, VT39, PE17] „natahovat, prodlužovat“: *tailë, taina, taita-* ○ TAG, TA3 ○ ANAD × STEN
TAK [Et, QL] „upevnit“: *ataquë, peltas, tac-, tanca, tancil, tangwa, taxë* ○ PAN
TAL [Et] „noha“ (od kotníku dolů), [QL] „podpírat“: *tál, tallunë* < TALAM ○ POT, RUN⁴
TALAM [Et] ▷ TAL „podlaha, země, základ“: *talan* ○ STUD

- TALAT** [Et] „nahýbat se, sesouvat se“: *Atalantě, atalta-, talta* ◊ DAT { QL má v podobě ТЛТЛ.
- TAM**¹ [Et] „klepat“, [QL] „tlouci; kovat, vytavovat“: *tam-, tamba-, tambaro, tambě, tambin, tambina, tamin* ◊ DAM ◊ PET, TOŇG
- TAM**² [PE17] „postavit, sestrojít“: *taman, tamma, tamo (ontamo, sintamo)* ◊ TAN¹ { Oba kořeny TAM nějak směřují ke kovářské práci, vycházejí ale odjinud. Tento se zdá být spíše jiným zněním TAN¹.
- TAN**¹ [Et, PE17] „dělat, vytvářet, vyrábět (pomocí nástrojů)“: *centano, tano, tanwě, Tintániě* ◊ TAM² ◊ KAR
- TAN**² [PE17] ▷ TA¹ „znamenat, ukazovat“: *tanna, tanwa* ◊ TAS, TEN¹
- TAŇG**¹ [Et] onom.: *tango* ◊ TIŇG, TOŇG ◊ KWIŇG
- TAŇG**² « TADA [QL] „dotýkat se, sousedit“: *tangě* ◊ AP¹
- TAP** [Et] „zastavit“: *tampa, tap-, tapta* ◊ DIL, PUT
- TAR**¹ [PE17] „stát“: *tar-* ◊ THAR² ◊ TJUL, TOL² { Ve WJ s významem „vysoký“, viz TA3.
- TAR**² [QL] „křížit“: *tar-, tarna, tarwě, tarwesta* ◊ THAR¹
- TARU** « TARA [QL] „roh“: *taru, tarucca, tarucco, Taruh-tarna* ◊ TARAK ◊ TIL¹
- TARAG** [Et] „tuhý, nepoddajný“: *tarya* ◊ DOR, STAR
- TARAK** [Et] „roh (zvřecí)“: *tarca* ◊ TARU
- TARAKU** « TRQR [QL] „sušit, uchovávat“: *tarqua-, tarquin*
- TARAM** [QL] „bít, bušit“: **tarama-, tarambo, taran, tartan* ◊ DARAM ◊ DAM
- TARAS** [Et] „obtěžovat“: *Tel.*
- TAS** [VT47] ▷ TA¹ „ukazovat, označovat, vytýkat“: *lepetas, tassa* ◊ TAN², TEN¹
- TAT**¹ [UT*] „táta“: *tata* ◊ AT¹ × MAM
- TAT**² [VT42, Et] „dva“: *tanta, taty-* ◊ ATAT ◊ AT²
- TATHAR** [Et, PE17] „vrba“: *tasar, tasarě*
- TAW** [VT39, PE17] „dřevo“: *tauca, taurě (& TUR¹), tautamo, táva, tōa, toina* ◊ TAWAR
- TAWAR** [Et] ▷ TAW „dřevo, les“: *taurě (& TUR¹), taurina, tavar, tavaril, tavaron*
- TE** [VT48] zájmenný kořen 3. osoby množného čísla: *-t, te* ◊ SE, TA²
- TE3 I.** [Et] „čára, směr“ **II.** [QL] „táhnout“ { Změněno na TEN².
- TEK** [Et, PE17, QL] „dělat značky, psát či kreslit (značky, písmena)“: *tec-, tecco, tecil, tehta, tencelě, tengwa, tengwanda, tengwě, tengwesta* ◊ SAR² { Jiný původ slova *tengwa* je pod TEN¹. V tomto slově mohou docela dobře splývat oba kořeny.
- TEL**¹ [WJ] „zakončovat, uzavírat“: *tel-, telda, Teleri, telma, telya-* ◊ TELU ◊ KJEL¹ ◊ MET { Viz též pozn. k TELES.
- TEL**² [Et, QL] „zakrývat, zastřešovat“: *telmě, telta-* ◊ TELU ◊ TOP, TUP
- TELU** [WJ, Et] ▷ TEL¹, TEL² „zastřešovat“: *telumě, Telumehtar*
- TELEK** [Et] „kmen, stonek, noha“: *telco* ◊ TULUK
- TELES** [Et] „ten úplně vzadu“: *tella, tellě* ◊ KJEL¹ { Odtud i *Teleri*, ale celý kořen byl později nejspíše zkrácen na TEL¹.
- TEN**¹ [QL] „dotýkat se, cítit“: *tendě, tendilě, tendilěa, tentil, tentima, tenya-* ◊ AP¹
- TEN**² [PE17] „směr“: *tenna* ◊ TEN² ◊ MEN
- TEN**¹ [WJ, VT39, PE17] „označovat, znamenat, ukazovat“: *těa-, tengwa, tengwě, tengwelě, tengwesta* ◊ TAN², TAS { Viz též kořen TEK.
- TEN**² [Et] „směr, čára, řada“: *těa, téma, téra, tiě* ◊ TEN² { Přepsáno z TE3.
- TEPH** « TEEE [QL] „nenávidět“: *atempa, tempě, tev-, téviě, tevín* { Platnost některých hláskových změn ve slovech není zcela jistá.
- TER** [Et, QL, PE17] „probodnout, proniknout“: *ter-, terě, teren, terenwa, teret, tereva* ◊ TERES ◊ THER
- TERES** [Et] ▷ TER: *terra*
- THAG** [VT43] „tlačit, utlačovat, drtit“: *sahta-, sahtiě, úsahtiě* ◊ STAG ◊ KWAR, MAL¹
- THAN** [PE17] „zapálit, rozsvítit“: *Tel.* ◊ TUS²
- THAR**¹ [Et, PE17] „přes, za, napříč“: *Tel.* ◊ TAR² ◊ LAŇ
- THAR**² [WJ] „vysoký (n. dlouhý) a štíhlý“: *Tel.* ◊ TAR¹ ◊ DEN¹
- THAR**³ [PE17] „síla, energie“: *Tel.* ◊ WEG
- THAW** [PE17] „zapáchat“: *saura* ◊ SAW¹ ◊ ŇOL
- THE** [Et] „vidět; vyhlížet, vypadat“: *Tel.* ◊ KEN
- THEL** [Et] „sestra“: *osellě* ◊ THELES ◊ NETH¹ × TOR¹
- THELES** [Et] ▷ THEL: *seler*
- THER** [PE17] „šít“: *Serindě* ◊ TER ◊ NEM
- THIL** [Et, PE17] „stříbrný svit“ ◊ ITHIL ◊ GIL, RIL, SIL
- THIN** [Et, WJ, PE17] „šedý, bledý“: *sinda, Sindar, sindě, sinta-, sinyě* ◊ TIN { Viz též WINID.
- THON** [Et] „borovice“: *Tel.* { Zdá se, že PE17 předpokládá spíše tvar √STON.
- THOR** [Et] „řítit se dolů“: *Tel.* ◊ THORON ◊ RIP¹
- THORON** [Et] ▷ THOR „orel“: *sorně, sornion, soron, Sorontar*
- THOS** [PE17] „děsit, lekat; děsit se“: *sorya-, sossě, sosta-* ◊ GOS, ŇGUR²
- THU** [Et] „foukat, dýchat“: *súlě, Súlimo, súrě, súya-* ◊ SU ◊ THUS ◊ PUTH, SUR, SWES, WAW
- THUR** [Et] „oplotit, obklopit, ukrýt, hlídat“: *Tel.* ◊ PAD, PEL¹, SOT
- THUS I.** [Et, VT46] ▷ THU „zápach“ ◊ ŇOL **II.** [PE17] „zlá temnota, mlha“: *saura, Sauron* ◊ PHUJ { Pozdější zdroj odvozuje *Sauron* od SAW¹.
- TIK** [Et] „tečka, bod“: *amatixě, fixě, unufixě* ◊ PIK, TIT
- TIKW** [QL] „tát“: *ticu-, tiquilě, tiquilin, tiquilinděa* ◊ TIP
- TIL**¹ [Et] „špička, roh“: *neltil, tildě, Tilion* ◊ EK¹, NAS, NEK¹, TARU
- TIL**² [QL] „vlas, chlup“: *til, tilinya, tillě* ◊ PHAS, SPIN
- TIN** [Et, PE17, QL] „jiskřit, blýskat se stříbrnými n. bledými paprsky“: *tinda, tindě, tindómě, Tindómerel, tingilindě, tingilya, tin-, tinta-, Tintallě, tintin-, tinwě* ◊ THIN ◊ MBIRIL
- TIŇG** [Et] onom.: *tinga-, tingě* ◊ DIŇG, TAŇG¹, TOŇG
- TIP** [QL] „drobné kapky, déšť“: *timpa, timpě, timpina, timpině, timpiněa* ◊ LIP, TIKW
- TIR** [Et, QL, PE17] „sledovat, střežit, pozorovat“: *halatirno, tir-, tirinwa, firion, firissě* ◊ KEN
- TIT** [Et]: *titta* „malý, drobný“ ◊ TIK ◊ NIK, PIK × ALAT
- TIW** [Et, QL] „tlustý, silný“: *tiuca, tiuco, tiurě, tiusima, tiuta-, tiutalě, tiuya-* ◊ PHAB
- TJAL** [Et, QL] „hrát (si)“: *tyal-, tyalangan, tyaliě*
- TJET** [QL] „kojit“: *tyetsě*
- TJOS** [QL] „kašlat“: *tyos, tyosta-* ◊ KHOT¹

TJUK [QL] „žvýkat“: *tyuhta-*, *tyus*, *tyustyuhta-*
TJUL [Et] „stát zpříma“, [QL] „vysoký“: **tyul-*, *tyulma*,
tyulta-, *tyulussë* ◊ **RAT**¹, **TAR**¹, **TOL**²
TJUR [QL] „srazit se“ (o mléce): *tyur*, *tyurda*
TOL¹ [Et, QL] „ostrov“: *tol* ◊ **LON**¹
TOL² [VT47] „stát, tyčit se (nad okolními objekty)“: *taltol*,
tolyo ◊ **TAR**¹, **TJUL**
TOLOD [VT42, 48] „osm“: *toldëa*, *toldo* ◊ **TOLOT**
TOLOT [Et] „osm“: *tolteäa*, *tolto* ◊ **TOLOD**
TOŇG ◊ **TODD** [QL] „bít kladivem“ (onom.): *tonga*, *tongar*
◊ **TAŇG**, **TIŇG** ◊ **NDAM**, **TAM**¹
TOP [Et] „kryt, střecha“: *top-*, *tópa* ◊ **TUP** ◊ **TEL**²
TOR¹ [Et] „bratr“: *otornassë*, *otorno*, *toron* ◊ **KHAN**²
◊ **THEL**
TOR² [PE17] „tajit, skrývat“: *Tel.* ◊ **MUJ**, **PHOŽ**
TOW [Et] *„ovčí vlna“: *tó*, *töa*, *töallë*, *töalúlmë* } Zřejmě
nahrazuje kořen *ow* z **QL**.
TUB [Et, QL] *„hluboký“: *tumbo*, *tumna*, *Utumno* ◊ **NUR**¹
} **QL** uvádí ve tvaru **TUM(B)U**.
TUG [Et] *„sval, šlacha“: *tunga*, *tuo*
TUJ [Et, QL, VT39] „klíčit, rašit“: *tuia-*, *tuilë*, *tuilindo*,
tuima, *tuita-* ◊ **KUJ** ◊ **LAW**, **LOŽ**
TUK¹ [Et, QL] „táhnout, přinášet“: *tuc-* ◊ **LUK**¹
TUK² [QL] patrně kořen pro druhou mocninu základu
číselné soustavy: *tuxa*
TUL [Et] „přicházet, přibližovat se“, [QL] „nést, přinášet;
pohybovat se, přicházet“: *entullessë*, *tul-*, *tulma*, *tulta-*,
tulwë, *tulya-* ◊ **WAN**² } Podle **QL** je navíc pův. význam
„podpírat, nést“, což by ukazovalo na ◊ **TULUK**.
TULUK [Et, QL] „pevný, silný“: *tulca*, *tulco*, *Tulkas* (lidová
etymologie), *tulunca* ◊ **TELEK** ◊ **BEL**, **POLOD**, **STALAG**
TUM ◊ **TUMPU** [Et] „hrb“: *tumpo* ◊ **TUN** ◊ **KUP**
TUN [Et] *„kopec, návrší“: *tunda*, *tundo* ◊ **TUM** ◊ **KUB**,
MBON
TUP [PE17, Et, QL] „zakrývat“: *tup-*, *tupsë* ◊ **TOP** ◊ **TEL**²
TUR [Et, PE17, QL] „moc, síla, nadvláda, vítězství;
ovládnout, dobýt“: *taura*, *tur-*, *Turambar*, *túřë*
◊ **TURUK** ◊ **BELEK**, **KHER**
TURUK [PE17] ▷ **TUR**: *turco*
TURUM [Et]: *turma* „štíť“ ◊ **MBATH**
TUS¹ [Et] *„keř, nízký strom“: *tussa*
TUS² [QL] „zapálit, vznítit“: *turu*, *turúva*, *tustíma*,
tusturë, *tusturin* ◊ **US** ◊ **THAN**

U

U [PE17] záporný kořen pův. vyjadřující nedostatek
něčeho: *ú*, *ú-* (*úvanima*), *úna* ◊ **GU**², **UG**¹ ◊ **PEN**¹ } Ve
starších zdrojích je rozšířeno o hlásku **g** a uváděno se zlými
souvislostmi.
UB¹ [Et] „oplyvat“: *úvë*, *úvëä* ◊ **UM**² ◊ **RIM**¹ ◊ **PEN**¹
UB² [VT48] „uvažovat, brát v úvahu“, v quenijštině
„zamýšlet, mít záměr“: *-uva*, *úvië* ◊ **NIR**
UG¹ [Et, PE17] } **GU** záporný kořen: *u-*, *ú-*, *úva* ◊ **U** ◊ **AB**,
AL², **UM**¹
UG² [VT43] „nemít rád“: *úra* ◊ **UK** ◊ **NATH**
UJ [Et] *„mořská rostlina“: *uilë*, *Uinen*

UK [VT48, PE17] „hnusný“: *ulca* ◊ **OK**, **UG**²
UL [Et, QL, PE17] } **LU**¹ „lít se, proudit“, [WJ] „vylévat“:
úlëä, *ulmë*, *Ulmo* (lidová etymologie), *ulundë*, *ulya-*
◊ **JUL**¹ ◊ **KEL**, **SIR**
ULUG [Et] *„strašný, ohavný“: *ulundo* ◊ **DAJ**³
ULUM [QL*] „velbloud“: *ulumpë*, *ulumpingwë*, *ulun*
UM¹ [Et, QL] } **MU** záporný kořen: *um-*, *úmëä* ◊ **AB**, **AL**²,
UG¹
UM² [VT48, PE17] „oplyvat“: *um-*, *umba*, *úmë*, *úmëä*
◊ **UB**¹ ◊ **RIM**¹
UN [Et, PE17] } **NU** „dole, dolů, pod“: *un-*, *undu*, *unu-*
(*unutixë*) ◊ **AM**²
UNUK [Et] *„dutý“: *unca-*, *unqua*, *unquë* ◊ **NAB**, **ROT**
UŇG [Et] *„temnota, hluboký stín“: *ungo*, *Ungoliantë*,
ungwë ◊ **LUM**, **PHUJ**
UR¹ [Et, QL, PE17] *„žár, horko“: *aurë*, *úr*, *uruitë*, *úruva*,
uruvoitë, *urwa* ◊ **US** ◊ **NAR**¹, **RUJ**, **SAŽ** } Tento kořen byl
v Etymologiích vyškrtnut, ale nepochybně je platný.
UR² [Et] „velký, široký, rozlehlý“: *úra* ◊ **DAJ**²
URUN [PM] ▷ **RUN**² „měď“: *urun* ◊ **URUS**
URUS [VT41] ▷ **RUS**¹ „měď“: *urus* ◊ **URUN**
US [QL] *„oheň“: *urna*, *urya-*, *usta-* ◊ **UR**¹, **TUS**² ◊ **USUK**
◊ **NAR**¹, **SITH**
UTH¹ [PE17] „nevhodný, špatný, nesprávný, neúčinný“:
uscarë, *uxarë* ◊ **OK**, **SRUG** ◊ **MAG**¹
UTH² ◊ **USU** [QL] „dostat se ven, uniknout“: *us-*, *uswë*
USUK [Et] ▷ **US** *„výpary, kouř“: *usquë*

W

WA¹ [PE17, Et] kořen pro zvuk větru ◊ **WAJ**, **WAW** } **QL**
má **GWÄ**.
WA² [PE17] } **AW**¹ „prýč“: *va* ◊ **WAN**²
WAŽ [Et] „znečistit, poskvřnit“: *vahta-*, *vára*, *vaxë* ◊ **SMAG**
◊ **POJ**
WAJ¹ [QL, Et] „ovíjet, obklopovat, halit“: *vailë*, *vaima*,
vaimata-, *vainë*, *vainolë*, *vaita-* ◊ **WEJ** ◊ **KHAP**², **LAP**¹,
PHAN¹
WAJ² [PE17] ▷ **WA**¹ „foukat, vát“: *vailë*, *vailima*, *vaiwë*
◊ **SUR**, **WAW**
WAL [PE17] „emoce, cit, pohnutí citů“: *awalda*, *walmë*
◊ **GWAL**
WAN¹ [PE17, WJ] „bledý, světlý – zejm. o vlasech“: *Vána*,
vanessë, *vanima*, *vanya*, *Vanyar* } Sekundární význam
„krásný“ se vyvinul splynutím s kořenem **BAN**.
WAN² [Et] ▷ **WA**² „odejít, ztratit se, zmizet“: *vanwa*, *van-*
wië, *vanya-* ◊ **LED** ◊ **TUL** } Pozdější zdroje s tímto kořenem
asi nepočítají, odvozují přímo od **AW**¹, **WA**².
WAN³ [Et] „husa“: *ván*
WAR [Et, VT46] „vzdát, nevydržet, zradit“: *Tel.* ◊ **DAB** ◊ **BOR**,
STEL
WATH [VT42, Et] „stín“: *ausa* ◊ **WATHAR** ◊ **MBATH** ◊ **DAJ**¹
WATHAR [VT42] ▷ **WATH** *„halit“: *vasar*, *vasarya-* ◊ **PHAN**¹,
SKAL¹
WAW [PE17, Et] ▷ **WA**¹ „foukat“: *vaiwa* ◊ **THU**, **WAJ**²
WE¹ [*] zájmený kořen 1. osoby mn. č.: *-lwë*, *-ngwë*,
we ◊ **ME**

WE² [PM] } EW „osoba“: *véra, -wě (Finwë)* ◁ WE³ ◊ MO¹
 { Jiné vystvětlení přípony -wě viz WEG¹.
WEB ◀ GWEVE [QL]: *wembë, wembil* „červ“
WED [Et] „poutat“: *vérë* ◊ NUT { Další odvozená slova (*vesta, vestalë*) v důsledku hláskových změn splynula se slovy od BES a ve významu kořene WED se nepoužívají. [Et]
WEG¹ [PE17, Et] „mužství, (mužná) síla, energie“: *vëa, vëaner, vëassë, vëo, vië, -wë (Finwë)* ◊ NER, THAR⁵
 { Jinde se přípona -wë odvozuje od základu WE², WE³.
WEG² [PE17] „žít, být aktivní“: *vehtë, vëo* ◊ KOJ { Další z výsledků snahy o zakořenění koncovky -wë.
WE³ [PE17] ▷ WE² „osoba“: -wë (*Finwë*)
WEJ [Et] „vinout, tkát“: *Vairë* ◊ WAJ¹ ◊ LAN², RIG { Jméno Valië se jinde odvozuje od kořene WIR¹ téhož významu.
WELU ◀ VELU [QL] „rozvinout“: *veluntë* ◊ PAT¹
WEN¹ [Et, PE17, QL] „dívka, panna“: *vënë, venessë* ◁ WENED ◊ NETH¹ { Viz též komentář ke kořeni GWEN.
WEN² ◀ VENE [QL] „tvarovat, dlabat“: *venë, venta-, venwë* ◊ KAT
WENED [Et, PE17] ▷ WEN¹: *vendë, vendelë, -wen (Arwen)*
WET ◀ VETE [QL] *„brada“: *veltë, venta*
WID ◀ GWIDI [QL] *„tkát“: *winda, windelë, wistë* ◊ WIG²,

WIR¹ ◊ WEJ, LAN²
WIG¹ [Et, QL] *„pěna, vodní tříšť“: *wingë, Wingilot* ◊ PHAL¹, ROS¹
WIG² [VT42] „tkát“ ◊ WID, WIR¹ ◊ WEJ, LAN²
WIL [Et, QL] „letět, vznášet se ve vzduchu“: *vil-, vilma, wilwarin* ◊ RAM¹, WIS¹ { QL má VILI a GWILI.
WIN [PE17, VT46] „nový, čerstvý, mladý“: *vinë, vinya* ◊ WIR² ◊ KEW¹
WINID [Et, VT46] *„šedomodrý“: *vinda-, vindë, vinyë* { Tolkien tento kořen zrušil (a nahradil asi kořenem THIN), ale snad si můžeme dovolit jej exhumovat.
WIR¹ [PE17, VT39] „tkát“: *Vairë* ◊ WIG², WID { Etymologie toto jméno odvozují od základu WEJ.
WIR² [VT46] „nový, čerstvý, mladý“: *virië, vinya* ◊ WIN ◊ GWEN, NETH¹
WIS¹ [Et]: *vista* „vzduch“ ◊ WIL
WIS² [PE17] „měnit, posouvat“: *inwis, virya-, vista-* ◊ PERES
WO [W], Et, PE17] slovní základ pro spojení dvou věcí či skupin do páru n. celku; „dohromady“ – o věcech seskupených, ale ne fyzicky spojených: o- (*omentë*), ó- (*ósanwë*), uo ◊ JO

Kořenovník – soupis eldarských etymologických kořenů. Podle knih a jazykovědných textů J. R. R. Tolkiena s využitím sekundárních pramenů z oboru eldarské jazykovědy sepsal Quen. Práce nebyla konzultována s rodilým mluvčím žádného z eldarských jazyků ani s oxfordským profesorem jazyků, a podle toho je třeba posuzovat její důvěryhodnost.

Vysázeno pomocí systému \LaTeX , obálka vytvořena v programu Scribus. Text je z Antykwy Toruňské.

e-mail: quenduluin@seznam.cz

web: <http://quenyalambe.bluefile.cz>

Verze Yávië (totiž babí léto či podzim) 2011.

